

บทที่ 3

การเติบโตของพื้นที่ศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2532 - 2537

3.1 การเติบโตของพื้นที่ศึกษาในระดับจังหวัดและอำเภอระหว่าง พ.ศ. 2532-2536

พื้นที่ศึกษาก่อนที่จะตั้งเป็นจังหวัดเป็นกลุ่มอำเภอทางด้านตะวันตกของจังหวัดอุดรธานีซึ่งมีลักษณะและการเติบโตของประชากร เศรษฐกิจ บริการสังคมและโครงสร้างพื้นฐานในช่วงก่อนที่จะจัดตั้งเป็นจังหวัดดังต่อไปนี้

3.1.1 ประชากร

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและอัตราการเติบโตเฉลี่ยของประชากรในพื้นที่ศึกษาช่วงก่อนตั้งเป็นจังหวัดจำแนกเป็นรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวน			อัตราการเจริญเติบโต ระหว่าง พ.ศ. 2532 - 2536
	2532	2534	2536	
อ.เมืองหนองบัวลำภู	115,136	117,593	118,762	0.78
อ.นากลาง	113,419	115,915	120,832	1.60
อ.โนนสัง	65,746	66,383	65,403	-0.13
อ.ศรีบุญเรือง	94,786	97,038	102,651	2.01
อ.สุวรรณคูหา	56,330	58,115	60,141	1.65
รวม	445,417	455,044	467,789	0.78

ที่มา : กรมการปกครอง

จากตารางที่ 3.1 ประชากรในพื้นที่ศึกษาก่อนที่จะตั้งเป็นจังหวัด อำเภอเมืองหนองบัวลำภู มีจำนวนประชากรมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อำเภอนากลาง อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอโนนสัง และอำเภอสุวรรณคูหา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาการเติบโตจากจำนวนประชากรแต่ละปีพบว่า อำเภอส่วนใหญ่มีประชากรเติบโตขึ้นทุกปี มีอัตราการเติบโตเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. 2532-พ.ศ. 2536 เฉลี่ยร้อยละ 0.78 ต่อปี เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอ มีเพียงอำเภอโนนสังเท่านั้นที่มีอัตราการเจริญเติบโตโดยเฉลี่ยของประชากรลดลง คิดเป็นร้อยละ -0.13ต่อปี อำเภอศรีบุญเรืองมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยของประชากรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.01ต่อปี รองลงมาได้แก่ อำเภอสุวรรณคูหา ร้อยละ 1.65ต่อปี อำเภอนากลาง ร้อยละ 1.60ต่อปี และอำเภอหนองบัวลำภู ร้อยละ 0.78ต่อปี ตามลำดับ

3.1.2 เศรษฐกิจ

3.1.2.1 โครงสร้างเศรษฐกิจ

ตารางที่ 3.2 สัดส่วนของมูลค่าผลิตภัณฑ์แต่ละสาขาการผลิต ในพื้นที่ศึกษาช่วงก่อนตั้งเป็นจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2532-2536

(หน่วย : ร้อยละ)

ประเภท	2532	2533	2534	2535	2536
กสิกรรม	45.31	49.08	41.50	38.37	39.21
ปศุสัตว์	11.55	10.15	9.07	11.79	9.86
ประมง	0.37	0.50	0.45	0.40	0.38
ป่าไม้	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
บริการทางการเกษตร	3.02	2.84	2.71	2.88	2.69
การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	3.91	3.83	3.42	4.59	4.61
ปฐมภูมิ	64.17	67.49	57.14	58.04	56.75
เหมืองแร่และย่อยหิน	0.82	0.88	0.71	0.70	0.62
อุตสาหกรรม	0.57	0.60	0.67	0.75	0.75
การก่อสร้าง	2.05	1.65	1.70	2.05	2.06
การไฟฟ้าและการประปา	1.37	1.59	1.57	1.67	1.95
ทุติยภูมิ	4.81	4.72	4.65	5.17	5.38
การคมนาคมและขนส่ง	4.89	4.98	5.55	5.81	6.17
การค้าส่งและค้าปลีก	4.89	4.56	4.78	5.28	5.39
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	1.56	1.49	1.59	1.96	2.09
ที่อยู่อาศัย	4.52	4.47	4.33	4.50	4.29
การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	2.12	2.10	2.17	2.83	2.90
การบริการ	13.03	12.24	12.91	16.43	17.04
ตติยภูมิ	31.01	29.84	31.33	36.81	37.88
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	100	100	100	100	100

ที่มา : คำนวณโดยบริษัทเจตะ

จากตารางที่ 3.2 แสดงสัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดพบว่าสาขาการผลิตที่มีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเทียบกับสาขาอื่น ๆ คือเกษตรกรรมซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 จากมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทั้งหมด เมื่อพิจารณาแยกประเภทของเกษตรกรรม มีสัดส่วนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ กสิกรรม ปศุสัตว์ แปรรูปผลผลิตและบริการทางการเกษตร อันดับต่อมาเป็นสาขาการบริการ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก สาขาการคมนาคมขนส่ง สาขาที่อยู่อาศัย สาขาการบริหารราชการและป้องกันประเทศ สาขาการก่อสร้าง สาขาการธนาคาร ประกันภัยและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ สาขาการไฟฟ้าและการประปา สาขาเหมืองแร่และย่อยหินและสาขาอุตสาหกรรมซึ่งมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.75เมื่อเทียบกับทั้งหมดตามลำดับ

ตารางที่ 3.3 มูลค่าของผลิตภัณฑ์จังหวัดหนองบัวลำภู และอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของมูลค่าผลิตภัณฑ์
ช่วงก่อนตั้งเป็นจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2532-2536

(หน่วย : พันบาท)

ประเภท	มูลค่าของผลิตภัณฑ์ก่อนตั้งเป็นจังหวัด					อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2532-2536
	2532	2533	2534	2535	2536	
กสิกรรม	1,470	1,611	1,491	1,379	1,549	1.35
ปศุสัตว์	375	324	326	424	390	0.99
ประมง	12	13	16	15	15	5.76
ป่าไม้	0	0	0	0	0	-
บริการทางการเกษตร	98	95	10	103	106	2.14
การแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย	127	128	123	165	182	10.87
รวมภาคปฐมภูมิ	2,082	2,172	2,054	2,086	2,242	1.54
เหมืองแร่และย่อยหิน	27	30	26	25	25	-1.91
อุตสาหกรรม	19	20	24	27	30	15.01
การก่อสร้าง	66	55	61	74	81	5.59
การไฟฟ้าและการประปา	44	53	56	60	77	18.23
รวมภาคทุติยภูมิ	156	158	167	186	213	7.31
การคมนาคมและขนส่ง	159	167	200	209	244	13.39
การค้าส่งและค้าปลีก	159	153	172	190	213	8.52
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย	51	50	57	70	83	15.85
ที่อยู่อาศัย	147	149	156	162	169	3.88
การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	69	70	78	102	114	16.60
การบริการ	423	410	464	590	673	14.82
รวมภาคตติยภูมิ	1,008	999	1,127	1,323	1,496	9.68
ผลิตภัณฑ์จังหวัด	3,244	3,347	3,594	3,594	3,951	5.45

ที่มา : คำนวณโดยบริษัท เจตตะ จำกัด

จากตารางที่ 3.3 ผลิตภัณฑ์จังหวัดของพื้นที่ศึกษาช่วงก่อนตั้งเป็นจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. 2532-พ.ศ.2536 เฉลี่ยร้อยละ 5.45ต่อปี เมื่อพิจารณาแต่ละสาขาการผลิตพบว่าสาขาอุตสาหกรรม การไฟฟ้าและการประปา การคมนาคมและขนส่ง ที่อยู่อาศัย การบริหารราชการ เป็นสาขาที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนสาขาการก่อสร้าง การค้าส่งและค้าปลีก การธนาคาร ประกันภัยและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ และสาขาการบริการมีปริมาณลดลงในปี 2533 หลังจากนั้นเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นโดยตลอด ส่วนสาขาเกษตรกรรมมีปริมาณลดลงในปี 2534 หลังจากนั้นก็เพิ่มขึ้นโดยตลอดเช่นกัน สาขาเหมืองแร่และย่อยหินเป็นสาขาเดียวที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงเป็นส่วนมาก สาขาการผลิตที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยมากที่สุดคือ สาขาการไฟฟ้าและการประปา มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 18.23ต่อปี อันดับต่อมาได้แก่ สาขาการบริหารราชการและป้องกันประเทศ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 16.60ต่อปี สาขาการธนาคาร ประกันภัยและธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 15.85ต่อปี สาขาอุตสาหกรรม

มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 15.01ต่อปี สาขาการบริการ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 14.82ต่อปี สาขาการคมนาคมและขนส่ง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 13.39ต่อปี สาขาการค้าส่งและค้าปลีก มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 8.52ต่อปี สาขาการก่อสร้าง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 5.59ต่อปี สาขาที่อยู่อาศัย มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 3.88ต่อปี และสาขาเกษตรกรรม มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 1.93ต่อปี สาขาเหมืองแร่และย่อยหินเป็นเพียงสาขาเดียวที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงร้อยละ -1.91ต่อปี

โครงสร้างการผลิตของพื้นที่ศึกษา ภาคตติยภูมิมีการเติบโตมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีการเติบโตขึ้นทุกปี ในขณะที่ภาคทุติยภูมิมีการเติบโตขึ้นเช่นกันแต่มีอัตราที่ต่ำกว่าภาคตติยภูมิ เนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะสนับสนุนให้เกิดการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมยังไม่เพียงพอที่จะดึงดูดให้เกิดการลงทุนได้ และการผลิตภาคปฐมภูมิมีการเติบโตต่ำสุด และมีการเปลี่ยนแปลงทั้งเพิ่มขึ้นและลดลงเนื่องจากการผลิตภาคเกษตรกรรมต้องพึ่งพาธรรมชาติซึ่งมีความผันผวน ทำให้ปริมาณและราคาของผลผลิตมีความไม่แน่นอน

3.1.2.2 เกษตรกรรม

ตารางที่ 3.4 พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรประเภท จำแนกเป็นรายอำเภอ ช่วงก่อนตั้งเป็นจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2534-2537 (หน่วย : ไร่)

อำเภอ	รวม		พื้นที่ทำนา		พื้นที่ปลูกพืชไร่		พื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น		พื้นที่ปลูกพืชผักและไม้ดอก	
	2534	2537	2534	2537	2534	2537	2534	2537	2534	2537
หนองบัวลำภู	428,396	281,929	327,069	192,284	79,557	62,634	18,780	497	2,990	407
นากลาง	366,690	266,719	176,589	181,317	182,661	57,628	5,648	922	1,792	490
โนนสัง	156,976	346,537	125,241	243,702	14,509	62,374	9,447	418	377	705
ศรีบุญเรือง	325,124	204,277	236,058	95,692	78,309	86,749	5,237	587	759	816
สุวรรณคูหา	229,388	387,767	113,230	295,562	107,870	43,816	5,978	897	1,112	947
รวม	1,506,574	1,487,229	978,187	1,008,557	462,906	313,201	45,090	3,321	7,030	3,365

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 3.5 อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร จังหวัดหนองบัวลำภู ระหว่าง พ.ศ. 2534-2537 (หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	รวม	พื้นที่ทำนา	พื้นที่ปลูกพืชไร่	พื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น	พื้นที่ปลูกพืชผักและไม้ดอก
หนองบัวลำภู	-11.40	- 13.74	-7.09	-32.45	- 28.80
นากลาง	-9.09	0.89	-22.82	-27.89	- 24.22
โนนสัง	40.25	31.53	109.97	-31.86	29.00
ศรีบุญเรือง	-12.39	- 19.82	3.59	-29.60	2.50
สุวรรณคูหา	23.01	53.68	-19.79	-28.33	- 4.95
รวม	-0.43	1.03	-10.78	-30.88	- 17.38

ที่มา : การคำนวณ โดยฐานข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู

จากตารางที่ 3.5 พื้นที่เกษตรของจังหวัดหนองบัวลำภูช่วงก่อนที่จะมีการตั้งจังหวัดถึงปีแรกของการตั้งจังหวัดคือ ระหว่าง พ.ศ.2534-พ.ศ.2537 มีการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย ร้อยละ -0.43 ต่อปี อำเภอโนนสังและอำเภอสวรรคตเป็นอำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น ในขณะที่อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง และอำเภอศรีบุญเรืองมีการเปลี่ยนแปลงลดลง เมื่อพิจารณาแต่ละประเภทของพื้นที่เกษตรกรรมพบว่า มีเพียงพื้นที่ทำนาเท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.03 ต่อปี ในขณะที่ประเภทอื่นมีการเปลี่ยนแปลงลดลงดังนี้ พื้นที่ปลูกพืชไร่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ -10.78 ต่อปี พื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ -30.88 ต่อปี และพื้นที่ปลูกพืชผักและไม้ดอกมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย ร้อยละ -17.38 ต่อปี เมื่อพิจารณาเป็นรายอำเภอพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นนั้นก่อนตั้งเป็นจังหวัดมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงทุกอำเภอ อำเภอหนองบัวลำภูเป็นอำเภอเดียวที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลงทุกประเภทพื้นที่

ตารางที่ 3.6 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของปศุสัตว์ในพื้นที่ศึกษาก่อนตั้งเป็นจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2534-2536

อำเภอ	จำนวน (หน่วย : ตัว)		อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2534-2536
	2534	2536	
หนองบัวลำภู	158,300	164,326	1.90
นากลาง	63,960	106,152	32.98
โนนสัง	171,686	167,755	-1.14
ศรีบุญเรือง	228,648	342,538	24.91
สวรรคต	143,357	89,442	-18.80
รวม	765,951	870,213	6.81

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองบัวลำภู

จากตารางที่ 3.6 อำเภอที่มีการปศุสัตว์มากที่สุดคือ อำเภอศรีบุญเรือง รองลงมาได้แก่ อำเภอโนนสัง อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง และอำเภอสวรรคต ตามลำดับ การทำปศุสัตว์ในพื้นที่มีการเติบโตเพิ่มขึ้น โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2534-พ.ศ.2536 เฉลี่ยร้อยละ 6.81 ต่อปี อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ อำเภอนากลางและอำเภอศรีบุญเรือง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 32.98 ต่อปี และร้อยละ 24.91 ต่อปี ตามลำดับ อำเภอเมืองหนองบัวลำภูมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเพียงร้อยละ 1.90 ต่อปี ในขณะที่อำเภอสวรรคตและอำเภอโนนสัง มีการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ -18.80 ต่อปี และ ร้อยละ -1.14 ต่อปี ตามลำดับ

ภาคเกษตรกรรมในพื้นที่ศึกษามีพื้นที่ทำการเกษตรใกล้เคียงกันทุกอำเภอการเพาะปลูกนั้นยังคงมีการทำนาเป็นหลักโดยมีการเติบโตของพื้นที่ทำนาอย่างต่อเนื่องแต่มีอัตราที่ไม่สูงนัก ในขณะที่มีการลดลงของการเพาะปลูกประเภทอื่น ๆ การปลูกสุสัต์เองก็มีการเติบโตเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งมีมากในอำเภอศรีบุญเรือง

3.1.2.3 พาณิชยกรรม

ตารางที่ 3.7 จำนวนกิจการพาณิชยกรรมและอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของกิจการแยกประเภทในพื้นที่ศึกษาก่อนตั้งเป็นจังหวัด พ.ศ. 2532-2536

ประเภท	จำนวน (ราย)			อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2532-2536
	2532	2534	2536	
ทะเบียนพาณิชย์	400	540	628	14.25
บริษัทจำกัด	16	21	29	20.31
ห้างหุ้นส่วนจำกัด/ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล	41	53	83	25.61
รวม	457	614	740	15.48

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองบัวลำภู

ที่ว่าอำเภอเมือง, นากลาง, ศรีบุญเรือง, โนนสัง และสุวรรณคูหา

จากตารางที่ 3.7 แสดงการประกอบกิจการพาณิชยกรรมของพื้นที่ศึกษาก่อนที่จะตั้งเป็นจังหวัดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปีและทุกประเภท โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2532-พ.ศ.2536 เฉลี่ยร้อยละ 15.48ต่อปี กิจการที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดได้แก่กิจการประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัดและห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 15.48ต่อปี อันดับต่อมาได้แก่ประเภทบริษัทจำกัด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 20.31 และประเภทจดทะเบียนพาณิชย์มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 14.25 จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของกิจการพาณิชย์แต่ละประเภทไม่ต่างกันมากนัก แต่ธุรกิจประเภทบริษัทและห้างหุ้นส่วนมีการเติบโตมากกว่าร้านค้าทั่วไป แสดงว่าสามารถดึงดูดการลงทุนได้เพิ่มขึ้นโดยตลอด

3.1.2.4 อุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.8 จำนวนสถานประกอบการ เงินทุน และแรงงาน แยกเป็นรายอำเภอ ก่อตั้งเป็นจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2532-2536

อำเภอ	สถานประกอบการ (แห่ง)			เงินทุน (ล้านบาท)			คนงาน (คน)		
	2532	2534	2536	2532	2534	2536	2532	2534	2536
หนองบัวลำภู	276	325	257	70.13	82.11	85.81	548	519	583
นากลาง	233	226	209	33.80	68.95	78.38	398	401	469
โนนสัง	142	146	143	81.62	11.66	18.77	145	143	163
ศรีบุญเรือง	289	269	214	22.30	21.75	21.04	287	265	254
สุวรรณคูหา	38	38	39	3.26	4.18	4.18	37	50	50
รวม	702	679	605	211	189	208	1,415	1,378	1,519

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองบัวลำภู

ตารางที่ 3.9 อัตราการเปลี่ยนแปลงของสถานประกอบการ เงินทุน และแรงงาน ของพื้นที่ศึกษา
ระหว่าง พ.ศ. 2532-2536

(หน่วย : ร้อยละ)

อำเภอ	สถานประกอบการ	เงินทุน	แรงงาน
หนองบัวลำภู	-23.75	5.59	1.60
นากลาง	-30.00	32.97	4.46
โนนสัง	1.25	-19.25	3.10
ศรีบุญเรือง	-93.75	-1.41	-2.87
สุวรรณคูหา	1.25	7.10	8.78
รวม	-121.25	-0.36	1.84

ที่มา : จากการคำนวณ

จากตารางที่ 3.8 อำเภอหนองบัวลำภูมีสถานประกอบการ เงินทุน และจำนวนแรงงานมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อำเภอนากลาง อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอโนนสัง และอำเภอสุวรรณคูหาตามลำดับ และจากตารางที่ 3.9 อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของสถานประกอบการในช่วงก่อนตั้งจังหวัดเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2532-พ.ศ.2536 มีการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย ร้อยละ -121.25 ต่อปี เช่นเดียวกับจำนวนเงินทุนที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ -0.36 ในขณะที่จำนวนแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น แต่ก็มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 1.84ต่อปีเท่านั้น เมื่อพิจารณาแต่ละอำเภอพบว่าอำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง และอำเภอศรีบุญเรืองมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของสถานประกอบการลดลง แต่อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของเงินลงทุนนั้นมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่ลดลง 2 อำเภอคือ อำเภอโนนสังและอำเภอศรีบุญเรือง สำหรับจำนวนแรงงานมีเพียงอำเภอศรีบุญเรืองอำเภอเดียวที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลง

3.1.2.5 การเงิน

ตารางที่ 3.10 จำนวนเงินฝาก และสินเชื่อ ของพื้นที่ศึกษาก่อนตั้งเป็นจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2532-2536

ประเภท	ปริมาณ (หน่วย : บาท)			อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2532-2536
	2532	2534	2536	
เงินฝาก				
เงินฝากกระแสรายวัน	29,720	34,190	22,000	-6.49
เงินฝากประจำ	308,700	402,900	506,989	16.06
เงินฝากออมทรัพย์	193,700	268,100	461,274	34.53
อื่น ๆ	-	-	2,047	0.00
รวมยอด	532,112	705,168	992,310	21.94
สินเชื่อ				
เงินเบิกเกินบัญชี	215,127	373,649	469,340	29.54
เงินให้กู้ยืม	305,469	364,471	662,263	29.20
ตั๋วเงิน	26,173	28,057	22,494	-3.51
รวมยอด	546,769	766,416	1,176,733	27.77

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากตารางที่ 3.10 ปริมาณเงินฝากของพื้นที่ก่อนที่จะตั้งเป็นจังหวัดโดยภาพรวมเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2532-พ.ศ.2536 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.94ต่อปี มีเพียงปริมาณเงินฝากกระแสรายวันเท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ -6.49ต่อปี ส่วนเงินฝากออมทรัพย์มีการเติบโตมากกว่าประเภทอื่น ๆ โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 34.53 และเงินฝากประจำมีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 16.06ต่อปี ในส่วนของสินเชื่อก็เช่นกันโดยภาพรวมแล้วการให้สินเชื่อมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.77ต่อปี แต่เมื่อพิจารณาเป็นประเภทพบว่า เงินเบิกเกินบัญชีและเงินให้กู้ยืมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 29.54และร้อยละ 29.20ต่อปี ตามลำดับในขณะที่ตั๋วเงินมีการเปลี่ยนแปลงลดลง แสดงให้เห็นถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดทั้งในส่วนของการลงทุนและการออม

3.1.2.6 ภาษี

ตารางที่ 3.11 การจัดเก็บภาษีของพื้นที่ศึกษา จำแนกเป็นรายอำเภอ ก่อนตั้งเป็นจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2532-2536

อำเภอ	ปริมาณ (หน่วย : พันบาท)			อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ.2532-2536
	2532	2534	2536	
หนองบัวลำภู	8.01	11.79	14.47	20.15
นากลาง	2.70	3.81	5.31	24.05
โนนสัง	0.80	0.81	0.74	-2.02
ศรีบุญเรือง	2.68	2.66	2.29	-3.62
สุวรรณคูหา	0.32	0.52	0.73	32.19
รวม	14.53	19.60	23.56	15.52

ที่มา : สำนักงานสรรพากรจังหวัดอุดรธานี

จากตารางที่ 3.11 ก่อนที่จะตั้งเป็นจังหวัดเปรียบเทียบระหว่างพ.ศ.2532-พ.ศ.2536 การจัดเก็บภาษีของพื้นที่โดยภาพรวมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.52ต่อปี จะมีเพียงอำเภอโนนสังและอำเภอศรีบุญเรืองที่มีการเปลี่ยนแปลงลดลง ส่วนอำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงสูงสุดได้แก่ อำเภอสุวรรณคูหา ร้อยละ 32.19ต่อปี รองลงมาคือ อำเภอนากลาง ร้อยละ 24.05ต่อปี และอำเภอหนองบัวลำภู ร้อยละ 20.15ต่อปี

3.1.3 บริการสังคม

3.1.3.1 การศึกษา

จากตารางที่ 3.12 การให้บริการทางการศึกษาของโรงเรียนในพื้นที่ช่วงก่อนตั้งจังหวัดระหว่าง พ.ศ. 2534-2536 มีการเติบโตขึ้น โดยโรงเรียนที่มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นได้แก่ โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 4.08ต่อปี แต่โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ -0.16ต่อปี และโรงเรียนเอกชนไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่จำนวนครูของกรมสามัญศึกษาไม่มีการเปลี่ยนแปลง ครูของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ -0.52ต่อปี แต่ครูโรงเรียนเอกชนมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.01ต่อปี จำนวนนักเรียนของโรงเรียนทุกสังกัดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น นักเรียนโรงเรียนเอกชนมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ ร้อยละ 9.94ต่อปี อันดับต่อมาคือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาร้อยละ 9.15ต่อปี และสุดท้ายคือ นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 1.53ต่อปี ภาพรวมของการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาพบว่า จำนวนนักเรียนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ

6.00ต่อปี โรงเรียนมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 0.44ต่อปี และจำนวนครูมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ -0.20ต่อปี

ตารางที่ 3.12 จำนวนและอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของโรงเรียน ครูและนักเรียนในพื้นที่ศึกษา ก่อนตั้งจังหวัด แยกตามประเภทสังกัด เป็นรายอำเภอ ระหว่าง พ.ศ. 2534 - พ.ศ. 2536

สังกัด	จำนวน						อัตราการเปลี่ยนแปลง		
	โรงเรียน (แห่ง)		ครู (คน)		นักเรียน (คน)		พ.ศ. 2534-2536		
	2534	2536	2534	2536	2534	2536	โรงเรียน	ครู	นักเรียน
กรมสามัญศึกษา	12	13	468	468	9,573	11,406	4.08	0.00	9.15
ส.นง.คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	327	323	3,564	3,527	64,869	66,873	-0.16	-0.52	1.53
ส.นง.คณะกรรมการการศึกษาเอกชน	2	2	24	28	393	475	0.00	8.01	9.94
กรมการศาสนา	-	-	-	-	-	-	0.00	0.00	0.00
รวม	341	344	4,056	4,040	74,835	84,090	0.44	-0.20	6.00

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี

3.1.3.2 สาธารณสุข

ตารางที่ 3.13 จำนวนโรงพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์และเตียงสำหรับผู้ป่วยของรัฐและเอกชน เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2536

อำเภอ	โรงพยาบาล		เตียง		แพทย์		ทันตแพทย์		เภสัชกร		พยาบาล	
	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน	รัฐ	เอกชน
หนองบัวลำภู	1	1	60	30	4	3	1	0	2	0	46	2
นากลาง	1	0	30	0	3	0	1	0	1	0	25	0
โนนสัง	1	0	30	0	2	0	1	0	1	0	24	0
ศรีบุญเรือง	1	0	30	0	3	0	1	0	1	0	28	0
สุวรรณคูหา	1	0	30	0	2	0	0	0	1	0	21	0
รวม	5	1	180	30	14	3	4	0	5	0	174	2

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู

จากตารางที่ 3.13 บริการสาธารณสุขของพื้นที่ศึกษาก่อนที่จะตั้งเป็นจังหวัดมีโรงพยาบาลประจำอำเภอทุกอำเภอ มีเพียงอำเภอหนองบัวลำภูแห่งเดียวที่มีโรงพยาบาลเอกชน และโรงพยาบาลประจำอำเภอมีจำนวนเตียงสำหรับบริการผู้ป่วยมากกว่าอำเภออื่น ๆ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์ทุกประเภทของอำเภอหนองบัวลำภูมีจำนวนมากกว่าอำเภออื่น ๆ แต่ไม่มากนัก

3.1.4 โครงสร้างพื้นฐาน

3.1.4.1 ไฟฟ้า

ตารางที่ 3.14 ปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของการใช้ไฟฟ้า ในพื้นที่ศึกษา
ก่อนตั้งเป็นจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2532-2536

อำเภอ	จำนวน (หน่วย : กิโลวัตต์)			อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2532-2536
	2532	2534	2536	
หนองบัวลำภู	11,644,372	13,292,517	18,684,878	10.08
นากลาง	7,876,564	11,460,060	17,136,830	19.59
โนนสัง	2,042,734	2,834,363	8,646,428	53.88
ศรีบุญเรือง	4,543,593	5,832,640	8,646,428	15.05
สุวรรณคูหา	1,681,488	2,303,940	3,811,222	21.11
รวม	27,788,751	35,723,520	56,925,786	17.48

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดหนองบัวลำภู

จากตารางที่ 3.14 การให้บริการไฟฟ้าของพื้นที่ในช่วงก่อนตั้งจังหวัดเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2532-พ.ศ.2536 มีปริมาณการให้บริการสูงสุดในอำเภอหนองบัวลำภู รองลงมาคือ อำเภอ นากลาง อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอโนนสัง และอำเภอสุวรรณคูหา ตามลำดับ มีการเติบโตของปริมาณการใช้ไฟฟ้าเพิ่มมากขึ้นทุกปีในทุกอำเภอโดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อปีร้อยละ 17.48 อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยมากที่สุดคือ อำเภอโนนสัง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 53.88ต่อปี และอำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ อำเภอหนองบัวลำภู มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 10.08ต่อปี

3.1.4.2 ประปา

ตารางที่ 3.15 ปริมาณและอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของน้ำประปาที่ผลิตได้ น้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ และจำนวนผู้ใช้น้ำประปา ในพื้นที่ศึกษาก่อนตั้งจังหวัด เป็นรายอำเภอ พ.ศ. 2534-2537

อำเภอ	น้ำที่ผลิตได้		น้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้		จำนวนผู้ใช้น้ำ		อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)		
	2534	2537	2534	2537	2534	2537	น้ำที่ผลิตได้	น้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้	จำนวนผู้ใช้น้ำ
หนองบัวลำภู	115,824	315,235	112,424	247,515	472	1,301	57.39	40.05	58.55
นากลาง	132,000	182,784	114,000	177,692	593	1,098	12.82	18.62	28.39
โนนสัง	-	92,116	-	52,973	-	807	-	-	-
ศรีบุญเรือง	151,716	121,669	138,300	73,631	552	1,114	-6.60	-15.59	33.94
สุวรรณคูหา	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	283,716	711,804	252,300	551,811	1,145	4,320	50.30	39.57	92.43

ที่มา : สำนักงานประปา เขต 7

จากตารางที่ 3.15 การให้บริการน้ำประปาของพื้นที่ก่อนที่จะตั้งเป็นจังหวัดนั้นสามารถให้บริการได้ 3 อำเภอ คือ อำเภอหนองบัวลำภู อำเภอนากลาง และอำเภอศรีบุญเรือง จะเห็นได้ว่าในช่วงของการเปลี่ยนแปลงระหว่างก่อนตั้งจังหวัดถึงช่วงปีแรกที่ตั้งจังหวัด คือระหว่าง พ.ศ.2534-พ.ศ.2537 ทั้งปริมาณน้ำที่ผลิตได้ ปริมาณน้ำที่จำหน่ายและจำนวนผู้ใช้น้ำของทุกอำเภอที่มีบริการประปามีการเพิ่มขึ้นทุกอำเภอ ปริมาณน้ำที่ผลิตได้มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 50.30ต่อปี น้ำที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้น้ำมีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 39.57ต่อปี จำนวนผู้ใช้น้ำมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยร้อยละ 92.43ต่อปี มีเพียงอำเภอศรีบุญเรืองที่มีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ใช้น้ำเพิ่มขึ้น แต่ปริมาณน้ำที่ผลิตและจำหน่ายมีการเปลี่ยนแปลงลดลง อำเภอหนองบัวลำภูมีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด ทั้งปริมาณน้ำที่ผลิต ปริมาณน้ำที่จำหน่ายและจำนวนผู้ใช้น้ำ เป็นเพราะเมื่อมีการตั้งจังหวัดได้มีการขยายการให้บริการ สาธารณูปโภคเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอำเภอเมืองซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการจำนวนมากจึงมีการขยายตัวในทุกด้านมากกว่าอำเภออื่น ๆ

3.1.4.3 โทรศัพท์

ตารางที่ 3.16 จำนวนเลขหมายที่เปิดใช้ในแต่ละปี และอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของจำนวนเลขหมายในพื้นที่ศึกษาก่อนตั้งจังหวัดระหว่าง พ.ศ. 2535-2537

อำเภอ	จำนวนเลขหมายที่เปิดใช้		อัตราการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2535-2537
	2535	2537	
หนองบัวลำภู	699	984	20.39
นากลาง	200	431	57.75
โนนสัง	98	160	31.63
ศรีบุญเรือง	221	366	32.81
สุวรรณคูหา	11	113	463.64
รวม	1,218	2,054	34.32

ที่มา : องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 3.16 อำเภอหนองบัวลำภูมีปริมาณของการให้บริการโทรศัพท์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ อำเภอนากลาง อำเภอศรีบุญเรือง อำเภอโนนสัง และอำเภอสุวรรณคูหา ตามลำดับ ช่วงก่อนตั้งจังหวัดถึงปีแรกของการตั้งจังหวัด คือระหว่าง พ.ศ.2535-พ.ศ.2537นั้น ทุกอำเภอมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนเลขหมายที่ใช้บริการ โดยภาพรวมมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยของการให้บริการร้อยละ 34.32ต่อปี โดยอำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ อำเภอสุวรรณคูหา มีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 463.64ต่อปี อำเภอที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงต่ำที่สุดคือ อำเภอหนองบัวลำภูซึ่งมีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 20.39ต่อปี

3.1.4.4 การคมนาคมขนส่ง

ตารางที่ 3.17 เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางระหว่างจังหวัดในช่วงก่อตั้งเป็นจังหวัด

สายที่	ชื่อเส้นทาง	ประเภทรถ	ระยะทาง	ค่าโดยสาร	จำนวนรถ
220	อุดรธานี-เอราวัณ	โดยสารธรรมดา	102	28	73
220	อุดรธานี-นากลาง	โดยสารธรรมดา	75	20.5	28
294	นากลาง-หนองคาย	โดยสารธรรมดา	115	31.5	15-21
295	ชุมแพ-ศรีบุญเรือง	โดยสารธรรมดา	54	15	3-5
2	ศรีบุญเรือง-บ้านหินลาด	สองแถว	22	6.5	4
	ศรีบุญเรือง-บ้านวังลาน	สองแถว	36	11	6
300	ภูเวียง-นากลาง	สองแถว	89	29	7-11
	ภูเวียง-ศรีบุญเรือง	สองแถว	40	13	7-11
	ศรีบุญเรือง-นากลาง	สองแถว	49	16	6
	ภูเขียว-บ้านกุดดุก	สองแถว	22	7	7
	ภูเขียว-บ้านคิมชาติ	สองแถว	17	5.5	2
	ภูเขียว-บ้านหนองพู่	สองแถว	19	6	7
528	ศรีบุญเรือง-อุบลรัตน์	ธรรมดา/สองแถว	66	21.5	15-18
	ศรีบุญเรือง-โนนสัง	สองแถว	42	14	15-18
	โนนสัง-บ้านม่วง-บ้านดอนปอ-ศรีบุญเรือง				5
578	นาด้วง-ศรีบุญเรือง	ธรรมดา/สองแถว	103	33	5-7
568	เอราวัณ-บ้านหนองหิน	สองแถว	45	15	5-18
580	สังคม-หนองบัวลำภู	ธรรมดา/สองแถว	103	33	22-33
	บ้านเขียงดี-บ้านกุดดินจี่	ธรรมดา/สองแถว	98	32	22-33
596	ขอนแก่น-ศรีบุญเรือง	ธรรมดา	105	23.5	12-17
1375	อุดรธานี-โนนสัง	โดยสาร	96	27	15-18
1377	อุดรธานี-หนองบัวลำภู	โดยสาร/สองแถว	46	13	6-8
4183	หนองบัวลำภู-ศรีบุญเรือง	โดยสาร/สองแถว	34	11	3-6
	หนองบัวลำภู-บ้านทรายมูล	สองแถว	46	15	10-18
	ศรีบุญเรือง-บ้านดอนปอ	สองแถว	12	4	10-18
	ศรีบุญเรือง-บ้านสร้างเสียน	สองแถว	18	6	10-18
	ศรีบุญเรือง-บ้านทรายมูล	สองแถว	21	7	10-18
42020	ศรีบุญเรือง-บ้านโนนสมบูรณ์	สองแถว	25	8	4-6
4372	หนองบัวลำภู-กิ่งอำเภอนายูง	สองแถว	121	39	12-16
	หนองบัวลำภู-บ้านโคกนก	สองแถว	81	26.5	8-10
4375	โนนสัง-บ้านหนองวัวซอ	โดยสาร	59	19.5	6-10
4376	สุวรรณคูหา-บ้านมือ	ธรรมดา	34	9.5	4-8
4401	ศรีบุญเรือง-บ้านโนนเมือง-นากลาง	ธรรมดา	55	18	10-13

ที่มา สำนักงานขนส่งจังหวัดอุดรธานี

จากตารางที่ 3.17 ก่อนตั้งจังหวัดพื้นที่ศึกษามีการขนส่งสาธารณะโดยรถโดยสารประจำทางซึ่งมีเส้นทางเดินรถภายในพื้นที่และระหว่างพื้นที่ศึกษากับพื้นที่ใกล้เคียงโดยรอบจำนวน 19

เส้นทาง เป็นประเภทรถโดยสารธรรมดาและรถสองแถว เนื่องจากภายในพื้นที่ศึกษาเองก็จะเป็นรถโดยสารระหว่างอำเภอ และรถโดยสารระหว่างแต่ละอำเภอในพื้นที่ศึกษากับพื้นที่โดยรอบ

3.1.5 สรุปการเติบโตของพื้นที่ศึกษาระดับจังหวัด ระหว่าง พ.ศ. 2532-2536

ก่อนที่จะตั้งเป็นจังหวัดหนองบัวลำภู พื้นที่ศึกษามีการเติบโตเกือบทุกด้านโดยเฉพาะบริการโครงสร้างพื้นฐาน แต่จะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงไม่สูงมากนัก การผลิตทั้งภาคปฐมภูมิ ทุตติภูมิและตติภูมิ มีการเติบโตขึ้นโดยตลอดโดยเฉพาะภาคตติภูมิ ในขณะที่ภาคปฐมภูมิมีการเติบโตต่ำสุดทั้งส่วนของการเพาะปลูก ปศุสัตว์และบริการทางการเกษตรอื่น ๆ อำเภอที่มีปริมาณการผลิตและบริการต่าง ๆ มากที่สุดคือ อำเภอหนองบัวลำภู แต่เมื่อพิจารณาการเติบโตแล้วมีอัตราการเปลี่ยนแปลงต่ำสุดเกือบทุกด้าน ในขณะที่อำเภออื่น ๆ จะมีการเติบโตมากกว่า เนื่องจากอำเภอหนองบัวลำภูมีระดับของการพัฒนาที่สูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ ดังนั้นรัฐจึงเร่งพัฒนาพื้นที่ที่มีระดับการพัฒนาต่ำกว่า ในขณะเดียวกันก็ยังคงต้องพัฒนาอำเภอหนองบัวลำภูในทุก ๆ ด้านเช่นกัน เนื่องจากกลายเป็นอำเภอเมืองหนองบัวลำภูอันเป็นที่ตั้งของตัวจังหวัด

3.2 การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูก่อนยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

ก่อนที่จะได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ชุมชนเมืองนี้มีฐานะเป็นสุขาภิบาลหนองบัวลำภู มีขอบเขตพื้นที่ครอบคลุม 4 ตารางกิโลเมตร เป็นชุมชนซึ่งมีความสำคัญรองจากเทศบาลเมืองอุดรธานี โดยเป็นศูนย์กลางชุมชนลำดับที่ 2 ที่ให้บริการภายในบริเวณอำเภอและอำเภอใกล้เคียง จากผังโครงสร้างจังหวัดอุดรธานีกำหนดหน้าที่ให้หนองบัวลำภูเป็นชุมชนศูนย์กลางพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม โดยกำหนดให้เป็นพื้นที่ที่ควรส่งเสริมการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมพื้นบ้าน โรงงาน อุตสาหกรรมต่อเนื่องทางการเกษตร จุดเชื่อมต่อการคมนาคม ตลาดและคลังสินค้า (เป็นศูนย์รวมสินค้าเข้า-ออก เพราะใกล้เส้นทางคมนาคมสำคัญ) เนื่องจากมีศักยภาพของพื้นที่ในการผลิตทางการเกษตร และมีแรงงานที่มีทักษะความชำนาญ และวัตถุดิบในการประกอบอุตสาหกรรมพื้นบ้านได้แก่ การทอผ้า จักสาน และปั้นหม้อ รวมทั้งมีเส้นทางคมนาคมที่สามารถติดต่อไปยังจังหวัดข้างเคียงได้อย่างสะดวก (สำนักผังเมือง, 2533 : 37)

3.2.1 ด้านการบริหารจัดการ

สุขาภิบาลหนองบัวลำภูมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ โดยเป็นหน้าที่ที่อาจกระทำ 20 ประการคือ

1. ให้มีและบำรุงทางน้ำและทางบก
2. ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
3. รักษาความสะอาดบนถนน ทางเดินและที่สาธารณะ

4. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
5. ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
6. ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
7. ให้มีโรงฆ่าสัตว์
8. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
9. ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
10. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
11. ป้องกันและระงับสาธารณสุข
12. ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
13. ให้มีและบำรุงสถานที่ในการพิทักษ์รักษาคนไข้
14. ส่งเสริมให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
15. บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
16. ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษา การพักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะ สวนสัตว์

ตลอดจนสถานที่ประชุมอบรมราษฎร

17. การส่งเสริมศาสนา วัฒนธรรม และศีลธรรม
18. การสาธารณูปการ
19. การพาณิชย์
20. กิจการอื่น ๆ ซึ่งจำเป็น เพื่อประโยชน์ของราษฎรและท้องถิ่น หรือกิจการอื่นซึ่งกฎหมาย

บัญญัติให้เป็นกิจการของสุขาภิบาล

3.2.2 ด้านประชากร

ตารางที่ 3.18 จำนวนประชากร ความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่เมือง และอัตราการเจริญเติบโตของประชากร ช่วงก่อนยกฐานะ ระหว่าง พ.ศ. 2531-2537

พ.ศ.	ประชากร	ความหนาแน่นประชากร	อัตราการเจริญเติบโต
2531	14,320	2,864.00	
2532	14,279	2,855.80	-0.29
2533	14,314	2,862.80	0.25
2534	14,412	2,882.40	0.68
2535	14,978	2,995.60	3.93
2536	15,102	3,020.40	0.83
2537	16,769	3,353.80	11.04
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย			2.72

ที่มา : กรมการปกครอง

จากตารางที่ 3.18 การเติบโตของประชากรในเขตสุขภาพีบาลหนองบัวลำภู มีการเติบโตเพิ่มขึ้นเกือบทุกปีในอัตราที่เพิ่มขึ้นตลอดแต่จะมีอัตราการเจริญเติบโตปีละไม่เกินร้อยละ 1.00 และ พ.ศ. 2535 มีอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 3.93 มีเพียงปี 2532 เทียบกับปี 2531 เท่านั้น ที่มีอัตราการเติบโตของจำนวนประชากรลดลงร้อยละ -0.29 พ.ศ. 2537 เป็นปีที่มีอัตราการเจริญเติบโตของประชากรสูงสุดคือร้อยละ 11.04 และมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยระหว่าง พ.ศ.2531-พ.ศ.2537 เท่ากับร้อยละ 2.72 ต่อปี

โครงสร้างของประชากรเมืองช่วงก่อนยกฐานะ พบว่า ประชากรในเขตสุขภาพีบาลหนองบัวลำภู ส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยแรงงาน โดยอยู่ในช่วงอายุ 15-19 ปีมากที่สุดคือร้อยละ 10.18 มีสัดส่วนของผู้เป็นภาระเท่ากับ 1:49 คน

3.2.3 ด้านกายภาพ

3.2.3.1 การตั้งถิ่นฐาน

อำเภอหนองบัวลำภูตั้งขึ้นมาในสมัยรัชกาลที่ 5 บริเวณชุมชนเมืองหนองบัวลำภูมีชุมชนเดิมที่ประกอบด้วยหมู่บ้านเก่าแก่ 2 หมู่บ้านคือ บ้านหนองบัวกับบ้านลำภู และมีหนองน้ำใหญ่ที่มีบัวหลวงอยู่มากอยู่บริเวณศูนย์กลาง ชุมชนเดิมจะตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณด้านใต้ของหนองบัว ตามแนวถนนสายหลักภายในเขตสุขภาพีบาล เป็นย่านที่อยู่อาศัยและย่านการค้าศูนย์กลางของเมือง และจะมีชุมชนย่อยกระจายอยู่ทั่วไปในบริเวณที่มีเส้นทางคมนาคมเข้าถึงโดยส่วนใหญ่จะมีวัดเป็นศูนย์กลางชุมชน และเป็นลักษณะของชุมชนชนบท

3.2.3.2 การใช้ที่ดิน

ตาราง 3.19 การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537

ประเภทการใช้ที่ดิน	เทศบาล		นอกเขต		ผังเมือง	
	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ	ไร่	ร้อยละ
1. ย่านพักอาศัย	1,364.46	1.34	419.45	0.41	1,783.90	1.75
2. ย่านการค้า	193.47	0.19	4.93	0.00	198.40	0.19
3. ย่านอุตสาหกรรม และคลังสินค้า	183.29	0.18	11.32	0.01	194.60	0.19
4. สถาบันราชการ สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ	103.31	0.10	-	-	103.31	0.10
5. สถาบันการศึกษา / โรงเรียน	325.84	0.32	63.36	0.06	389.20	0.38
6. ศาสนสถาน	702.59	0.69	99.01	0.10	801.60	0.79
7. พักผ่อน และสนามกีฬา	25.04	0.02	25.04	0.02	25.04	0.02
8. ถนน, ซอย	340.75	0.33	223.497	0.22	564.25	0.55
9. แม่น้ำ / ลำคลอง	285.11	0.28	92.29	0.09	377.40	0.37
10. เกษตรกรรม , ป่า , ที่ว่างและเลี้ยงสัตว์	20,851.15	20.48	76,536.15	75.16	97,387.30	95.64
รวม	24,375.00	23.94	77,475.04	76.09	101,825.00	100.00

ที่มา : กรมการผังเมือง

จากสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นเนินมีลักษณะลาดเอียงลงจากเทือกเขาภูพานที่อยู่ทางตะวันออกตอนกลางมีหนองบัวซึ่งเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคภายในชุมชน และมีถนนโดยรอบเชื่อมต่อกับถนนสายหลัก ชุมชนกระจุกตัวอยู่บริเวณเส้นทางซึ่งทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 บรรจบกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 228 การใช้ที่ดินเป็นไปอย่างอิสระ ตามธรรมชาติ เนื่องจากระบบถนนของชุมชนเมืองเป็นรูปกึ่งก้านอิสระคล้ายรูปใบไม้ คือเป็นถนนแบบอิสระตามวัฒนธรรมการติดต่อของคนในเมืองซึ่งใช้ยานพาหนะขนาดเล็ก โครงข่ายถนนจึงไร้ระเบียบและยังไม่มีการวางแผน รวมทั้งยังไม่มีมาตรการควบคุมใด ๆ จากการสำรวจของกรมการผังเมือง พ.ศ. 2537 จากตาราง 3.19 สามารถจำแนกประเภทการใช้ที่ดินได้ดังนี้

1. การใช้ที่ดินประเภทพักอาศัย สำหรับผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภูมีการใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยทั้งสิ้น 1,783.90 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.75 ของการใช้ที่ดินทั้งหมดในเขตผัง เป็นอันดับ 2 รองจากการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ส่วนใหญ่จะกระจายอยู่ทั่วไปในเขตเทศบาลเมือง ชุมชนบริเวณที่มีเส้นทางคมนาคมเข้าถึง โดยกระจุกตัวหนาแน่นบริเวณใจกลางเมืองโดยเฉพาะพื้นที่โดยรอบหนองบัว และกระจายไปตามเส้นทางคมนาคมที่แยกออกไปจากย่านธุรกิจใจกลางเมือง ตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2146 และถนนรพช.นภ. 3009 ซึ่งจะกระจายตัวปะปนกับการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ ในเขตเทศบาลมีปริมาณการใช้ที่ดินทั้งสิ้น 1,364.46 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนของการใช้ที่ดินร้อยละ 1.34 ของการใช้ที่ดินทั้งหมดในเขตผังเมือง ส่วนนอกเขตเทศบาลมีปริมาณการใช้ที่ดิน 419.45 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนของการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 0.41 พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองการใช้ที่ดินประเภทนี้คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.60

2. การใช้ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม ได้แก่บริเวณที่เป็นเขตตลาดหรือเขตการค้า บริเวณร้านค้าย่อย รวมทั้งบริเวณที่เป็นที่ตั้งอาคารเพื่อการบริการ เช่น โรงแรม ธนาคาร เป็นต้น การใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชยกรรมยังมีน้อยกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่แคบ ๆ เนื่องจากข้อจำกัดด้านสภาพพื้นที่ซึ่งมีหนองน้ำขนาดใหญ่กลางชุมชน และเป็นเนินเขาทางด้านตะวันออกของชุมชน การค้าและบริการจะใช้บริเวณตึกแถวและห้องแถวซึ่งอยู่บริเวณตลาดสดทั้ง 2 แห่ง รวมถึงตามแนวถนนพระราชกิติ ถนนวิจิตรรังสรรค์ ถนนวิริโยธิน และถนนเทพพิทักษ์ จากด้านเหนือของชุมชนลงมาทางด้านใต้ โดยมีเกาะกลุ่มกันอย่างหนาแน่นทางด้านใต้ของหนองบัวลำภู และอยู่ปะปนกับที่อยู่อาศัยโดยทั่วไป ภายในเขตผังเมืองมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ 198.40 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 0.19 ของการใช้ที่ดินทั้งหมดในเขตผังเมืองเป็นอันดับ 7 จากการใช้ที่ดินทุกประเภท ส่วนใหญ่อยู่ภายในเขตเทศบาลเมือง 193.47 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.19 และนอกเขตเทศบาล 4.93 ไร่ คิดเป็นสัดส่วนเล็กน้อยสำหรับพื้นที่ทั้งหมดในเขตผังเมือง พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 0.79

3. การใช้ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมบริการและคลังเก็บพืชไร่ กระจายตัวอยู่ภายในชุมชน บริเวณถนนสายหลัก ๆ ได้แก่ ถนนวิจิตรรังสรรค์ ถนนวิริโยธิน และกระจายตัวไปตามแนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 ได้แก่โรงสีข้าวและอู่ซ่อมรถ สำหรับโรงสีข้าวเป็นโรงสีขนาดเล็ก กระจายอยู่นอกเขตสุขภาพิบาลเป็นส่วนใหญ่ ส่วนอู่ซ่อมรถส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตสุขภาพิบาล สำหรับโรงงานขนาดใหญ่จะพบบริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 228 และถนน รพช. นภ. 3009 ส่วน

ใหญ่การใช้ที่ดินประเภทนี้จะอยู่ในเขตเทศบาล 183.29 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.18 และนอกเขตเทศบาล 11.32 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของการใช้ที่ดินทั้งหมด มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินเป็นอันดับ 7 จากการใช้ที่ดินทุกประเภท เท่ากับการใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรม พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 0.75

4. การใช้ที่ดินประเภทสถาบันราชการ กระจายตัวอยู่ทั่วไปในเขตชุมชน โดยหน่วยงานราชการส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณกลางชุมชนทางปากตะวันออกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 228 แยกทางหลวงหมายเลข 12 (ชุมแพ) บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 (ด้านตะวันออกของหนองบัวลำภู) ได้แก่ ศาลากลางจังหวัด(ชั่วคราว) สถานีตำรวจ หน่วยงานสาธารณสุขปโภคและสาธารณสุขการต่าง ๆ โรงเรียนหนองบัววิทยายน สถาบันราชการบางส่วนตั้งกระจายอยู่ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 ฟากเหนือ (ไปอำเภอหนองบัวซอ) ได้แก่ ที่ทำการหมวดการทาง ที่ทำการสหกรณ์การเกษตร สำนักงานสรรพสามิตจังหวัด สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สถานีอนามัยตำบลลำภู การใช้ที่ดินประเภทนี้ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองทั้งหมด มีพื้นที่ 103.31 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.1 มีสัดส่วนเป็นอันดับ 8 จากการใช้ที่ดินทุกประเภท พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองมีร้อยละ 0.42

5. การใช้ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา สถานศึกษาจะกระจายตัวในเขตเมืองบริเวณชุมชนพักอาศัย ตามเส้นทางสายหลักที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียนหนองบัวพิทยาคาร โรงเรียนบ้านศรีคุณเมือง โรงเรียนบ้านวังหมื่น โรงเรียนหนองบัววิทยายน เป็นต้น นอกจากนี้ยังกระจายอยู่โดยรอบชุมชนซึ่งปะปนอยู่กับบริเวณพักอาศัยในพื้นที่รอบนอก สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองมีการใช้ที่ดิน 325.84 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.32 และนอกเขต 63.36 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.06 มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินเป็นอันดับ 5 จากการใช้ที่ดินทุกประเภท พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 1.34

6. การใช้ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา มีเพียงวัดของพุทธศาสนาและศาลเจ้าอีก 1 แห่งกระจายอยู่ตามกลุ่มบ้านเรือนต่าง ๆ ได้แก่ วัดมหาชัย วัดโพธิ์ชัยศิริมงคล วัดเรืองอุทัยศิริมงคล วัดธรรมวาส เป็นต้น ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลโดยมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ในเขตเทศบาลเมือง 702.59 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.69 และนอกเขตเทศบาล 99.01 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.1 การใช้ที่ดินประเภทนี้มีสัดส่วนเป็นอันดับ 3 จากการใช้ที่ดินทั้งหมด พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 2.88

7. การใช้ที่ดินประเภทสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ หนองบัวลำภู (สวนสมเด็จพระนเรศวร) ซึ่งเป็นสวนสาธารณะของเมือง อยู่ในเขตเทศบาลเมือง โดยมีพื้นที่ 25.04 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.02 พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 0.10

8. การใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรม.ป่า,ที่ว่าง และเลี้ยงสัตว์ เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของเมือง อยู่ล้อมรอบชุมชนในเขตเทศบาลเมืองโดยทั่วไปและพื้นที่ส่วนใหญ่ของผังเมืองรวมนอกเขตเทศบาลเมืองก็เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินมากที่สุดในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภู

คิดเป็นร้อยละ 95.57 เป็นพื้นที่ภายในเขตเทศบาล ร้อยละ 20.48 และนอกเขตเทศบาล ร้อยละ 75.16
พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ ร้อยละ 85.54

9. ถนน ในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภู มีพื้นที่ถนน 564.25 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.55 มีสัดส่วนของการใช้ที่ดินเป็นอันดับ 4 จากการใช้ที่ดินทุกประเภทในเขตผังเมืองรวม ภายในเขตเทศบาลเมืองมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ 340.75 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.33 นอกเขตเทศบาล 223.497 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.22 เฉพาะในเขตเทศบาลมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ร้อยละ 1.40

10. แม่น้ำ คลอง หนอง ในเขตผังเมืองรวมมีพื้นที่ที่เป็นแม่น้ำ คลอง 377.40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.37 อยู่ในเขตเทศบาลเมือง 285.11 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.28 และนอกเขตเทศบาล 92.29 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ภายในเขตผังเมืองมีสัดส่วนของแม่น้ำเป็นอันดับ 6 จากการใช้ที่ดินทุกประเภท พิจารณาเฉพาะในเขตเทศบาลมีพื้นที่แม่น้ำ ลำคลอง ร้อยละ 1.17

3.2.3.3 การถือครองที่ดิน

การถือครองที่ดินประกอบด้วย ที่ดินของเอกชน ที่ดินราชพัสดุ และที่ดินสาธารณะ ได้แก่ แกบบริเวณหนองบัว การครอบครองอาคารและที่ดินของเอกชนส่วนใหญ่เป็นเจ้าของอาคารและที่ดิน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างพื้นที่ในเขตและนอกเขตสุขาภิบาล พบว่าในเขตสุขาภิบาลมีการเช่าอาคารและที่ดินมากกว่านอกเขตสุขาภิบาล นอกเขตสุขาภิบาลส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ทำนาซึ่งชาวบ้านครอบครองกรรมสิทธิ์กันอยู่

3.2.3.4 สิ่งปลูกสร้าง

ตาราง 3.20 จำนวนและร้อยละของสิ่งปลูกสร้างภายในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537

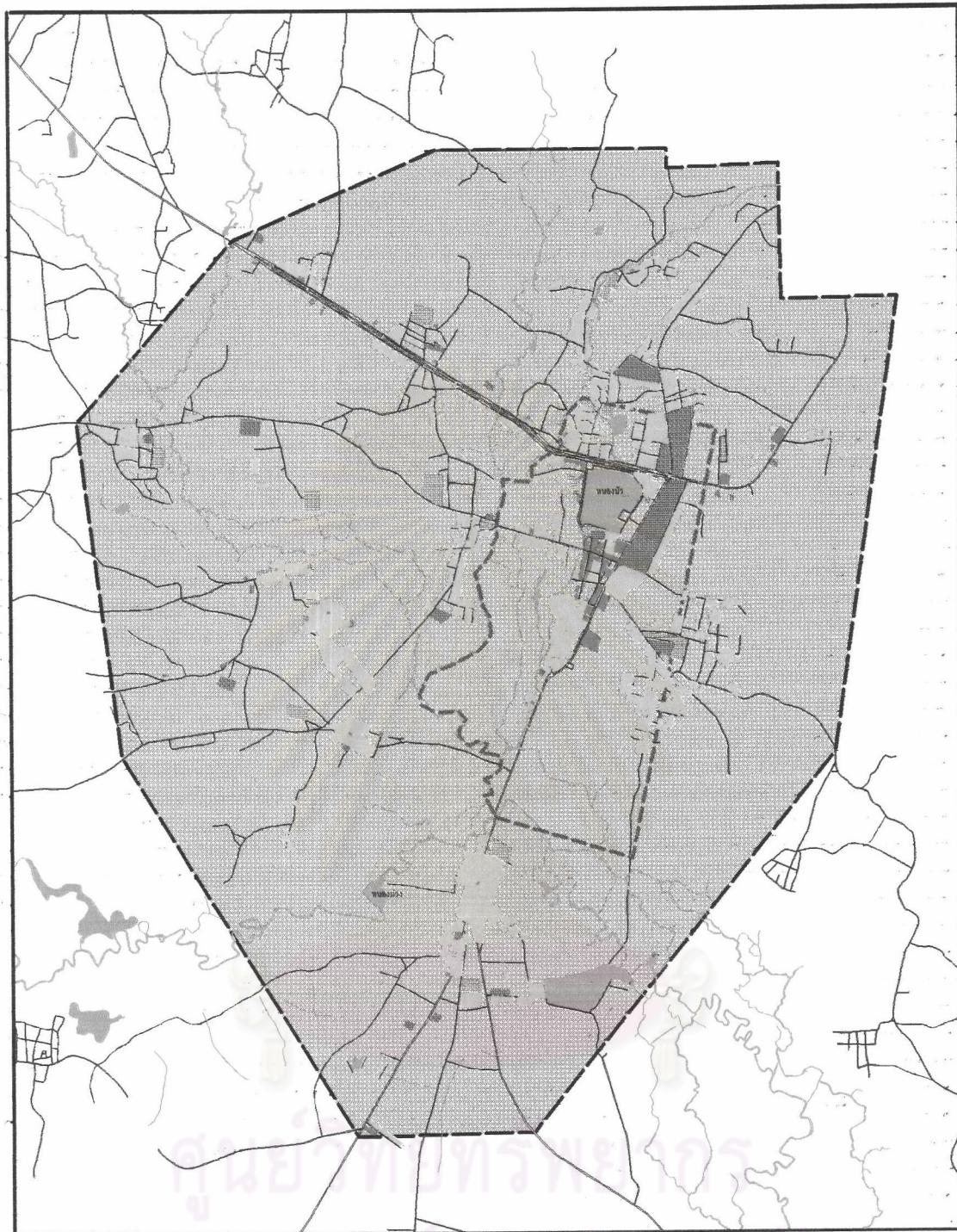
ประเภท	จำนวน	ร้อยละ	
รวม	1,953	100.00	
อาคารพักอาศัย	1,676	85.81	
อาคารพาณิชย์	246	12.59	
อาคารอุตสาหกรรม	31	1.58	
ลักษณะอาคาร			
อาคารเดี่ยว	1,690	86.54	
บ้านแฝด	0	0	
ห้องแถว, เรือนแถว	123	6.3	
ห้องชุด, ตึกแถว	136	6.96	
วัสดุก่อสร้าง			
ไม้	998	51.1	
ครึ่งตึกครึ่งไม้	640	32.77	
คอนกรีต	314	16.08	
วัสดุไม่ถาวร	1	0.05	

ตาราง 3.20 (ต่อ)

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ	
วัสดุผนังหลังคา			
กระเบื้อง	193	9.88	
สังกะสี	1,745	89.35	
คอนกรีต	14	0.72	
อื่น ๆ	1	0.05	
จำนวนชั้นอาคาร			
ชั้นเดียว	1,210	61.96	
สองชั้น	741	37.94	
สามชั้น	1	0.05	
มากกว่าสามชั้น	1	0.05	
จำนวนคูหา (อาคารพาณิชย์)			
หนึ่งห้อง	75	30.49	
สองห้อง	124	50.41	
สามห้อง	38	15.45	
มากกว่าสามห้อง	9	3.65	
อายุอาคาร			ค่าเฉลี่ย
ต่ำกว่า 5 ปี	329	16.85	82.25
6-10 ปี	559	28.62	111.80
11-20 ปี	696	35.64	63.27
มากกว่า 20 ปี	369	18.89	

ที่มา : สํารวจโดยกรมการผังเมือง

จากตาราง 3.20 ลักษณะทางกายภาพด้านสิ่งปลูกสร้างภายในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537 ได้มีการสำรวจโดยกรมการผังเมือง พบว่า ในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภูมีอาคารทั้งสิ้น 2,953 หลัง เป็นอาคารพักอาศัย 2,566 หลัง อาคารพาณิชย์ 246 หลัง และอาคารอุตสาหกรรม 31 หลัง ส่วนใหญ่เป็นอาคารเดี่ยว ร้อยละ 86.54 และเป็นอาคารไม้มากที่สุดคือ ร้อยละ 51.10 รองลงไปเป็นครึ่งตึกครึ่งไม้ สภาพของวัสดุที่มุงหลังคาเป็นสังกะสี ร้อยละ 89.35 ความสูงของอาคาร เป็นอาคารชั้นเดียว ร้อยละ 61.96 สำหรับอาคารพาณิชย์ ส่วนใหญ่เป็นอาคารพาณิชย์ 2 ห้อง ร้อยละ 50.41 และส่วนใหญ่ของอาคารคือร้อยละ 35.64 เป็นอาคารที่มีอายุระหว่าง 11-20 ปี จะเห็นได้ว่า อาคารภายในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภูเป็นอาคารเก่าที่มีอายุมากกว่า 10 ปี เนื่องจากเป็นชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานกันมานานพอสมควร สภาพจึงเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว หลังคาสังกะสี เป็นจำนวนมาก และอาคารพาณิชย์ก็เป็นอาคารพาณิชย์ขนาดเล็กเพียง 2 คูหา สภาพของอาคารในพื้นที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของชุมชนเมืองแต่เป็นชุมชนเมืองในระดับต่ำ เนื่องจากสิ่งปลูกสร้างเหล่านี้คล้ายกับเมืองใหญ่บางส่วน แต่มีจำนวนน้อยกว่า และขณะเดียวกันก็คล้ายกับในชนบท จากอายุของอาคารในเขตสุขาภิบาลแสดงให้เห็นว่า ในช่วง พ.ศ. 2532-2536 นี้จำนวนสิ่งปลูกสร้างเฉลี่ย เท่ากับ 65.80 หลังต่อปี และระหว่าง พ.ศ. 2526-2531 มีจำนวนสิ่งปลูกสร้างเฉลี่ยมากกว่า คือเท่ากับ 111.80 หลังต่อปี

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง การใช้ที่ดินในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537

สัญลักษณ์

ที่อยู่อาศัย	-สถาบันราชการ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ
พาณิชยกรรม	เกษตรกรรมและที่ว่าง
จุดสาธารณะ	เขตเทศบาล
การศึกษา	เขตสุขาภิบาล
ศาสนสถาน	ถนน
	ห้วย

แผนที่ 3.1

มาตราส่วน

ที่มา : กรมการผังเมือง

3.2.3.5 สาธารณูปโภค

3.2.3.5.1 ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การระบายน้ำ การกำจัดขยะ และ การบำบัดน้ำเสีย

จากตาราง 3.21 ในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภูได้รับบริการไฟฟ้าทั้ง 1,953 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 100 แต่บริการประปาไม่สามารถให้บริการได้ทั่วถึงโดยสามารถให้บริการได้ 1,053 หลังคาเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.92 อีกร้อยละ 40.96 ต้องใช้น้ำบาดาลหรือประปาหมู่บ้าน ที่เหลือร้อยละ 5.12 ใช้น้ำบ่อ น้ำฝนและอื่น ๆ การกำจัดขยะยังไม่สามารถให้บริการครอบคลุมพื้นที่ คริวเรือนที่ได้รับบริการเก็บและกำจัดขยะจากสุขาภิบาลมี 967 หลังคา คิดเป็นร้อยละ 49.52 อีกร้อยละ 49.82 ใช้วิธีการเผา และร้อยละ 0.66 ใช้การทิ้งที่ว่างในบ้านและอื่น ๆ การระบายน้ำทิ้งของอาคารต่าง ๆ ในเขตสุขาภิบาล ส่วนใหญ่ราดทิ้งในบริเวณบ้าน 1,558 หลังคา คิดเป็นร้อยละ 79.25 อีก 388 หลังคาใช้วิธีทิ้งลงท่อสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 19.74 และทิ้งลง แม่น้ำลำคลอง 20 หลังคา คิดเป็นร้อยละ 1.01

จากตาราง 3.21 นอกเขตสุขาภิบาล (ในเขตผังเมืองรวม) ได้รับบริการไฟฟ้า 3,642 หลังคา คิดเป็นร้อยละ 100 มีอาคารที่ใช้บริการน้ำประปา 1,001 หลังคา คิดเป็นร้อยละ 27.23 ส่วนใหญ่จะใช้น้ำบาดาล 2,479 หลังคา เป็นร้อยละ 67.44 ที่เหลืออีกร้อยละ 5.33 จะใช้น้ำฝน น้ำคลอง และอื่น ๆ การกำจัดขยะส่วนใหญ่ 3,390 หลังคาใช้การเผา คิดเป็นร้อยละ 93.06 อีก 244 หลังคา ใช้การทิ้งที่ว่างภายในบ้านและที่ว่างอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 6.69 มีเพียง 9 หลังคาเท่านั้นที่ใช้บริการของสุขาภิบาล คิดเป็นร้อยละ 0.25 การระบายน้ำทิ้ง 3,605 หลังคา หรือร้อยละ 98.98 ใช้การราดทิ้งในบริเวณบ้าน 33 หลังคาหรือร้อยละ 0.91 ใช้การระบายลงสู่ แม่น้ำลำคลอง มีการระบายลงท่อสาธารณะ 3 หลังคา คิดเป็นร้อยละ 0.08 อีกร้อยละ 0.03 ใช้การระบายวิธีอื่น

การบริการสาธารณูปโภคจากการสำรวจของกรมการผังเมืองในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภู พบว่า การให้บริการไฟฟ้านั้นมีการให้บริการอย่างทั่วถึงทั้งในและนอกเขตสุขาภิบาล แต่บริการประปายังไม่ครอบคลุมทั้งในและนอกเขต ในเขตสุขาภิบาลสามารถให้บริการได้เพียงร้อยละ 50 ของอาคารทั้งหมด การกำจัดขยะในเขตสุขาภิบาลส่วนใหญ่ใช้การเผา และที่เหลือใช้บริการของสุขาภิบาล การระบายน้ำก็ใช้การทิ้งในบริเวณบ้านเนื่องจากระบบท่อระบายน้ำของสุขาภิบาลยังไม่สามารถให้บริการได้ครอบคลุมพื้นที่

ตาราง 3.21 บริการสาธารณูปโภคในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537

บริการ	ในเขตสุขาภิบาล		นอกเขตสุขาภิบาล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้ำใช้				
น้ำประปา	1,053	53.92	1,001	27.23
น้ำฝน	1	0.05	27	0.73
น้ำบาดาล	800	40.96	2,479	67.44
น้ำบ่อ คลอง	77	3.94	151	4.11
อื่น ๆ	22	1.13	18	0.49
น้ำทิ้ง				
ลงท่อสาธารณะ	388	19.74	3	0.08
ลงสู่อ่างน้ำลำคลอง	20	1.01	33	0.91
ราดทิ้งในบริเวณบ้าน	1,558	79.25	3,605	98.98
อื่น ๆ	-	-	1	0.03
ไฟฟ้า				
มีไฟฟ้าใช้	1,953	100.00	3,642	100.00
ไม่มีไฟฟ้าใช้	-	-	-	-
การกำจัดขยะ				
บริการสุขาภิบาล	967	49.52	9	0.25
เผา	973	49.82	3,390	93.06
ทิ้งที่ว่างในบ้าน	12	0.61	207	5.68
ทิ้งที่ว่างอื่น ๆ	-	-	37	1.01
อื่น ๆ	1	0.05	-	-

ที่มา : สำรวจโดยกรมการผังเมือง พ.ศ. 2537

3.2.3.5.2 การคมนาคมขนส่ง

โครงข่ายถนน ลักษณะโครงข่ายถนนของเมืองหนองบัวลำภูไม่เป็นระเบียบ เพราะไม่มีการวางผัง คล้ายกิ่งไม้ ซึ่งเกิดจากรูปแบบการคมนาคมของคนในท้องถิ่นที่ใช้พาหนะขนาดเล็ก เช่น รถจักรยานยนต์ในการเดินทาง ขนาดเขตทางจะไม่กว้างนัก เนื่องจากปริมาณการจราจรไม่คับคั่ง และไม่ค่อยมีรถขนาดใหญ่ผ่านเข้าออก จะมีเพียงถนนสายหลักซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างจังหวัด ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 (ถนนพระวอ-พระตา) และ 228 (ถนนวิไลยอุดรริจ) เท่านั้น ที่มีขนาดใหญ่กว่าเส้นอื่น ๆ ถนนสายรองบริเวณย่านการค้าศูนย์กลางเมืองมีอยู่หลายสาย เป็นลักษณะกริด

ส่วนถนนเข้าสู่ย่านชุมชนส่วนใหญ่เป็นถนนเส้นสั้น ๆ ซึ่งไม่เชื่อมโยงกัน เส้นทางคมนาคมภายในเขตสุขภาพีบาลหนองบัวลำภูจะเป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็กหรือถนนลาดยาง แต่นอกเขตสุขภาพีบาลจะเป็นถนนลูกรัง ซึ่งมีปัญหาผิวการจราจร เป็นหลุมเป็นบ่อและเกิดน้ำขังในฤดูฝนในบางเส้นทาง

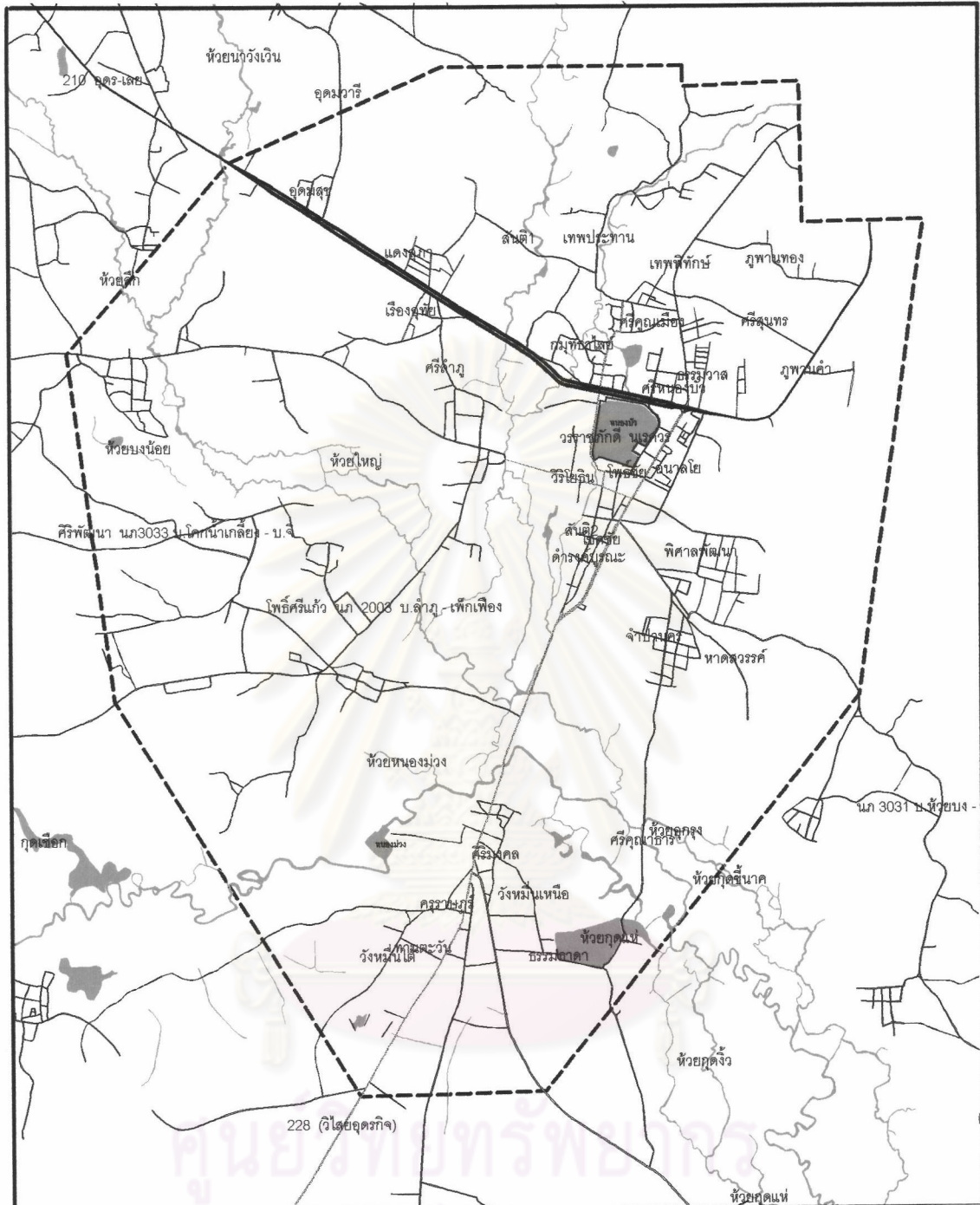
การจราจร การคมนาคมขนส่งภายในเมืองหนองบัวลำภู ในส่วนของการขนส่งสาธารณะนั้นมีรถรับจ้างขนาดเล็กให้บริการภายในพื้นที่ แต่ประชากรเมืองส่วนใหญ่จะใช้รถส่วนตัว ซึ่งเป็นรถจักรยานยนต์ จากตาราง 3.22 รถโดยสารประจำทางที่วิ่งระหว่างอำเภอหนองบัวลำภูกับพื้นที่อื่น ๆ และที่ใช้เส้นทางภายในเมืองหนองบัวลำภูเป็นทางผ่าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นรถโดยสารธรรมดาและรถสองแถว ไปยังจังหวัดอุดรธานี หนองคาย และขอนแก่น จำนวนรถโดยสารที่ให้บริการแต่ละเส้นทางสามารถให้บริการอย่างต่ำ 3 คันต่อวันและมากที่สุดที่สามารถให้บริการได้คือ 73 คันต่อวัน แต่ปริมาณรถในพื้นที่ยังไม่มากนักจึงไม่มีปัญหาการจราจรติดขัด

ตาราง 3.22 เส้นทางเดินรถโดยสารประจำทางที่ผ่านเขตเมืองหนองบัวลำภู

สายที่	ชื่อเส้นทาง	ประเภทรถ	ระยะทาง	ค่าโดยสาร	จำนวนรถ
220	อุดรธานี-เอราวัณ	โดยสารธรรมดา	102	28	73
220	อุดรธานี-นากลาง	โดยสารธรรมดา	75	20.5	28
294	นากลาง-หนองคาย	โดยสารธรรมดา	115	31.5	15-21
300	ภูเวียง-นากลาง	สองแถว	89	29	7-11
	ภูเวียง-ศรีบุญเรือง	สองแถว	40	13	7-11
	ศรีบุญเรือง-นากลาง	สองแถว	49	16	6
578	นาด้วง-ศรีบุญเรือง	ธรรมดา/สองแถว	103	33	5-7
568	เอราวัณ-บ้านหนองหิน	สองแถว	45	15	5-18
580	สังคม-หนองบัวลำภู	ธรรมดา/สองแถว	103	33	22-33
	บ้านเชียงดี-บ้านกุดดินจี่	ธรรมดา/สองแถว	98	32	22-33
1375	อุดรธานี-โนนสัง	โดยสาร	96	27	15-18
1377	อุดรธานี-หนองบัวลำภู	โดยสาร/สองแถว	46	13	6-8
4183	หนองบัวลำภู-ศรีบุญเรือง	โดยสาร/สองแถว	34	11	3-6
	หนองบัวลำภู-บ้านทรายมูล	สองแถว	46	15	10-18
	ศรีบุญเรือง-บ้านดอนป่อ	สองแถว	12	4	10-18
	ศรีบุญเรือง-บ้านสร้างเสียน	สองแถว	18	6	10-18
	ศรีบุญเรือง-บ้านทรายมูล	สองแถว	21	7	10-18
2020	ศรีบุญเรือง-บ้านโนนสมบูรณ์	สองแถว	25	8	4-6
4372	หนองบัวลำภู-กิ่งอำเภอนายูง	สองแถว	121	39	12-16
	หนองบัวลำภู-บ้านโคกนก	สองแถว	81	26.5	8-10
4375	โนนสัง-บ้านหนองวัวซอ	โดยสาร	59	19.5	6-10
4401	ศรีบุญเรือง-บ้านโนนเมือง-นากลาง	ธรรมดา	55	18	10-13

ที่มา : สำนักงานขนส่งจังหวัดหนองบัวลำภู

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง โครงข่ายถนนและเส้นทางคมนาคมสายหลักและสายรอง
ภายในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ก่อนยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

สัญลักษณ์	-----	เขตเทศบาล
	- - - - -	เขตสุขาภิบาล
	————	ถนนสายหลัก
	————	ถนนสายรอง
	Y	ห้วย

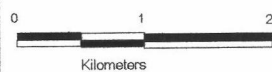
ที่มา : จากการสำรวจ

แผนที่ 3.2

N

มาตราส่วน

3.2.3.6 สาธารณูปการ

3.2.3.6.1 สถาบันราชการ

สุขาภิบาลหนองบัวลำภูเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ 8 แห่ง ได้แก่ ที่ว่าการอำเภอหนองบัวลำภู สถานีตำรวจภูธรอำเภอหนองบัวลำภู เกษตรอำเภอหนองบัวลำภู ประถมศึกษาอำเภอหนองบัวลำภู สำนักงานองค์การโทรศัพท์ การประปาหนองบัวลำภู ที่ทำการศูนย์พัฒนาปศุสัตว์ และ สุขาภิบาลหนองบัวลำภู

3.2.3.6.2 สถาบันการศึกษา

จากตาราง 3.23 ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู มีสถาบันการศึกษาทั้งสิ้น 11 แห่ง ให้บริการตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นสถานศึกษาในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภู 4 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2 แห่ง สอนระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 1,274 คน ครู 55 คน และห้องเรียน 44 ห้อง สัดส่วนของนักเรียนต่อครูของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภู เท่ากับ 1:23 คน และสัดส่วนของห้องเรียนต่อจำนวนนักเรียน เท่ากับ 1:29 คน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 1 แห่ง สอนระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียน 231 คน ครู 14 คน และห้องเรียน 9 ห้อง สัดส่วนของนักเรียนต่อครู เท่ากับ 1:16 คน สัดส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน เท่ากับ 1:26 คน และโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 1 แห่ง สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 1,568 คน ครู 79 คน และห้องเรียน 40 ห้อง สัดส่วนของครูต่อนักเรียน เท่ากับ 1:20 คน สัดส่วนนักเรียนต่อห้องเรียน เท่ากับ 1:39 คน

ส่วนนอกเขตสุขาภิบาลมีสถานศึกษา 7 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติทั้งสิ้น มีนักเรียน 1,186 คน ครู 87 คน และห้องเรียน 63 ห้อง มีสัดส่วนของนักเรียนต่อครูทั้งหมดเท่ากับ 1:13 คน และสัดส่วนนักเรียนต่อห้องเรียนเท่ากับ 1:18 คน

ตาราง 3.23 จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียนและห้องเรียน แยกตามสังกัดในเขตเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537

สังกัด	โรงเรียน		ครู		นักเรียน		ห้องเรียน	
	ในเขต	นอกเขต	ในเขต	นอกเขต	ในเขต	นอกเขต	ในเขต	นอกเขต
สนง.การประถมศึกษาแห่งชาติ	2	7	55	87	1,274	1,186	44	63
สนง.คณะกรรมการการศึกษาเอกชน	1	0	14	0	231	0	9	0
กรมสามัญศึกษา	1	0	79	0	1,568	0	40	0
รวม	4	7	148	87	3,073	1,186	93	63

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองบัวลำภู

3.2.3.6.3 สถานบริการสาธารณสุข

จากตาราง 3.24 พื้นที่เทศบาลเมืองหนองบัวลำภูช่วงก่อนที่จะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองนั้นมีสถานบริการสาธารณสุขทั้งสิ้น 11 แห่ง เป็นสถานบริการที่อยู่ในเขตสุขภาพภิบาล 9 แห่ง โดยเป็นโรงพยาบาลของรัฐขนาด 60 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชนขนาด 30 เตียง 1 แห่ง สถานีอนามัย 1 แห่ง และสำนักงานแพทย์เอกชน 6 แห่ง และเป็นสถานบริการที่อยู่นอกเขตสุขภาพภิบาล 2 แห่ง ซึ่งเป็นสถานีอนามัย บุคลากรสาธารณสุขในชุมชนมีจำนวนทั้งสิ้น 86 คน ประกอบด้วยแพทย์ 19 คน ทันตแพทย์ 1 คน เภสัชกร 2 คน พยาบาล 85 คน พนักงานอนามัย 8 คน ผดุงครรภ์ 1 คน และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 137 คน มีเตียงคนไข้รวม 90 เตียง เป็นพื้นที่ที่มีการให้บริการสาธารณสุขมากที่สุดในจังหวัด ทั้งสถานบริการ บุคลากร และอุปกรณ์ทางการแพทย์

ตาราง 3.24 จำนวนสถานบริการสาธารณสุข และบุคลากรทางการแพทย์ ในเขตเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537

ประเภท	สุขภาพภิบาล	นอกเขต
โรงพยาบาล	2	0
สถานีอนามัย	1	2
คลินิก	6	0
แพทย์	19	0
ทันตแพทย์	1	0
เภสัชกร	2	0
พยาบาล	83	2
พนักงานอนามัย	4	4
เตียงคนไข้	90	0
บุคลากรอื่น ๆ	137	0

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537

พิจารณาสัดส่วนการให้บริการด้านสาธารณสุข ในเขตเมืองหนองบัวลำภู เป็นดังนี้

สัดส่วนแพทย์	:	ประชากรเมือง	คือ	1: 883
สัดส่วนพยาบาล	:	ประชากรเมือง	คือ	1: 197
สัดส่วนเตียงคนไข้	:	ประชากรเมือง	คือ	1: 186

แต่จากฐานะของโรงพยาบาลซึ่งเป็นโรงพยาบาลประจำอำเภอจึงต้องให้บริการครอบคลุมประชากรในพื้นที่อำเภอหนองบัวลำภูด้วย

สัดส่วนแพทย์	:	ประชากรอำเภอ	คือ	1: 5,376
สัดส่วนพยาบาล	:	ประชากรอำเภอ	คือ	1: 1,202
สัดส่วนเตียงคนไข้	:	ประชากรอำเภอ	คือ	1: 1,135

3.2.3.6.4 ตลาด

ในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู มีตลาดสด 2 แห่ง คือ ตลาดเช้า ตั้งอยู่บนถนนวิไลยุทธกิจมีเนื้อที่ 1 ไร่ จำนวนผู้ขาย 120 ราย ตลาดเย็น ตั้งอยู่บนสี่แยกถนน อุดร-เลย ตัดกับถนนวราชภักดี มีเนื้อที่ 2 ไร่ ผู้ขาย 250 ราย นอกจากนี้ยังมีการจัดตลาดนัดเป็นครั้งคราวตามแหล่งชุมชนต่าง ๆ

3.2.3.6.5 โรงฆ่าสัตว์

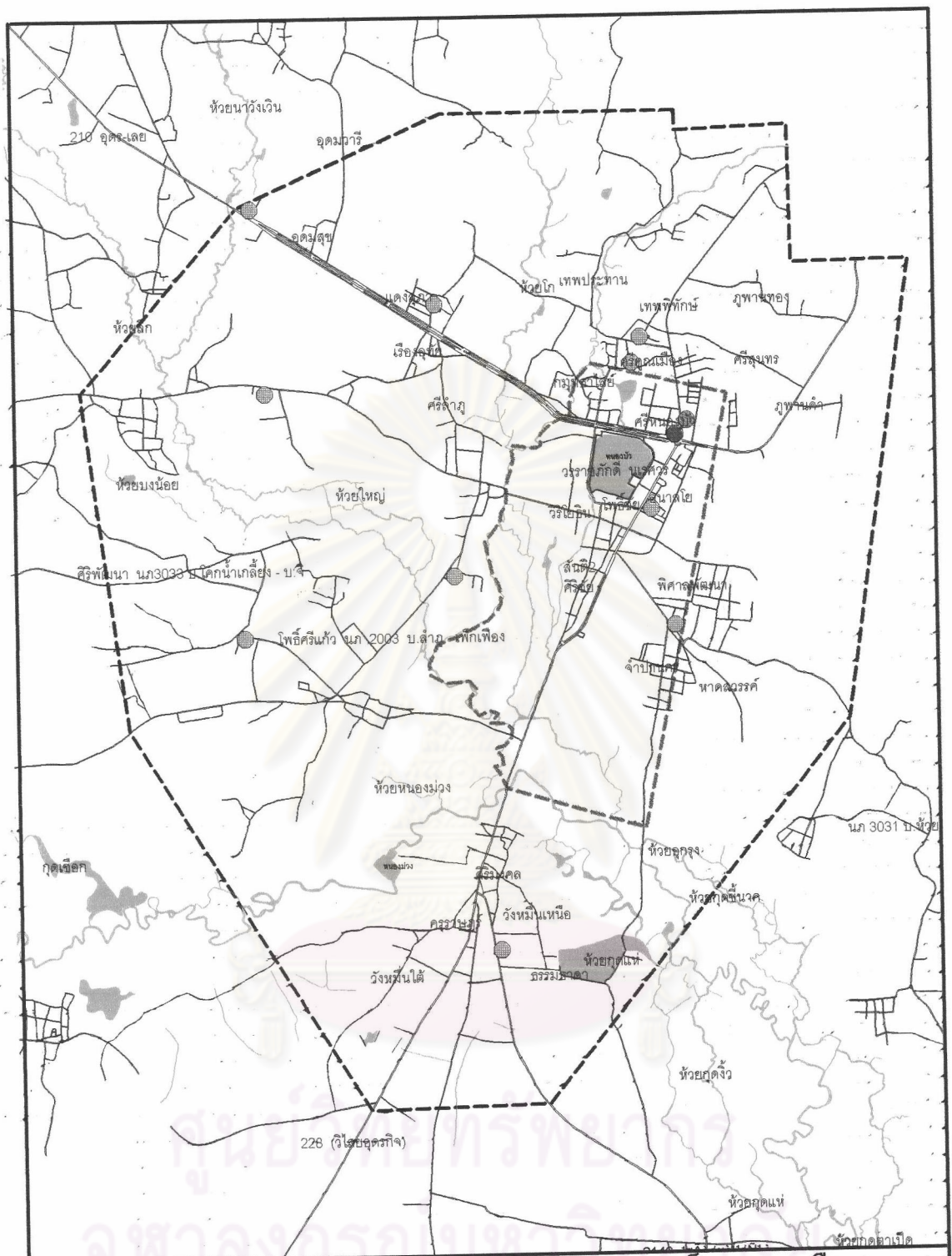
มีจำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่บ้านใหม่ หมู่ที่ 1 ตำบลหนองบัว ซึ่งอยู่ห่างจากชุมชน 1 กิโลเมตร เวลาปฏิบัติการเริ่มตั้งแต่ 00.00 – 06.00 น. รวม 6 ชั่วโมง การชำระล้างสัตว์ใช้น้ำประปาประมาณวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร การระบายน้ำใช้วิธีขุดบ่อน้ำทิ้ง มีบ่อพักน้ำเสีย 2 บ่อ กำจัดน้ำเสียโดยดูดไปทิ้งที่บ่อทิ้งขยะของสุขาภิบาล มีสภาพที่ยังสกปรกไม่น่าดู และส่งกลิ่นเหม็น เนื่องจากอุจจาระสัตว์และน้ำเน่าเสียในบ่อพัก

3.2.3.6.6 การดับเพลิงและการบรรเทาสาธารณภัย

หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของสุขาภิบาลหนองบัวลำภู ตั้งอยู่ที่ถนนวิไลยุทธกิจ ตำบลหนองบัว มีรถดับเพลิงขนาดบรรทุก 5,000 ลิตร จำนวน 1 คัน รถบรรทุกน้ำดับเพลิงบรรทุกน้ำได้ 5,000 ลิตร จำนวน 1 คัน เครื่องดับเพลิงสารเคมี จำนวน 24 เครื่อง และเครื่องดับเพลิงแบบหาม 1 เครื่อง มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน 10 คน แหล่งน้ำที่ใช้ในการดับเพลิง ใช้น้ำจากท่อประปาดับเพลิงและบ่อน้ำตื้น

3.2.3.6.7 สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

มีสวนสาธารณะหนองบัวลำภู ตั้งอยู่หน้าว่าการอำเภอเมืองหนองบัวลำภู มีพื้นที่ 135 ไร่ 1 งาน 78 ตารางวา เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนเมืองหนองบัวลำภู ซึ่งสวนใหญ่จะมีประชาชนเข้ามาใช้สถานที่ในตอนเย็นเพื่อออกกำลังกายและพักผ่อน

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง ที่ตั้งของสถานศึกษาในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู
 จำแนกตามระดับการศึกษา ก่อนยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

สัญลักษณ์	● อนุบาล - ประถมศึกษา	-----	เขตเทศบาล
	● อนุบาล - มัธยมศึกษาตอนต้น	.....	เขตสุขาภิบาล
	● มัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6	————	ถนน
		Y	ห้วย

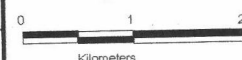
ที่มา : กรมการผังเมือง

แผนที่ 3.3

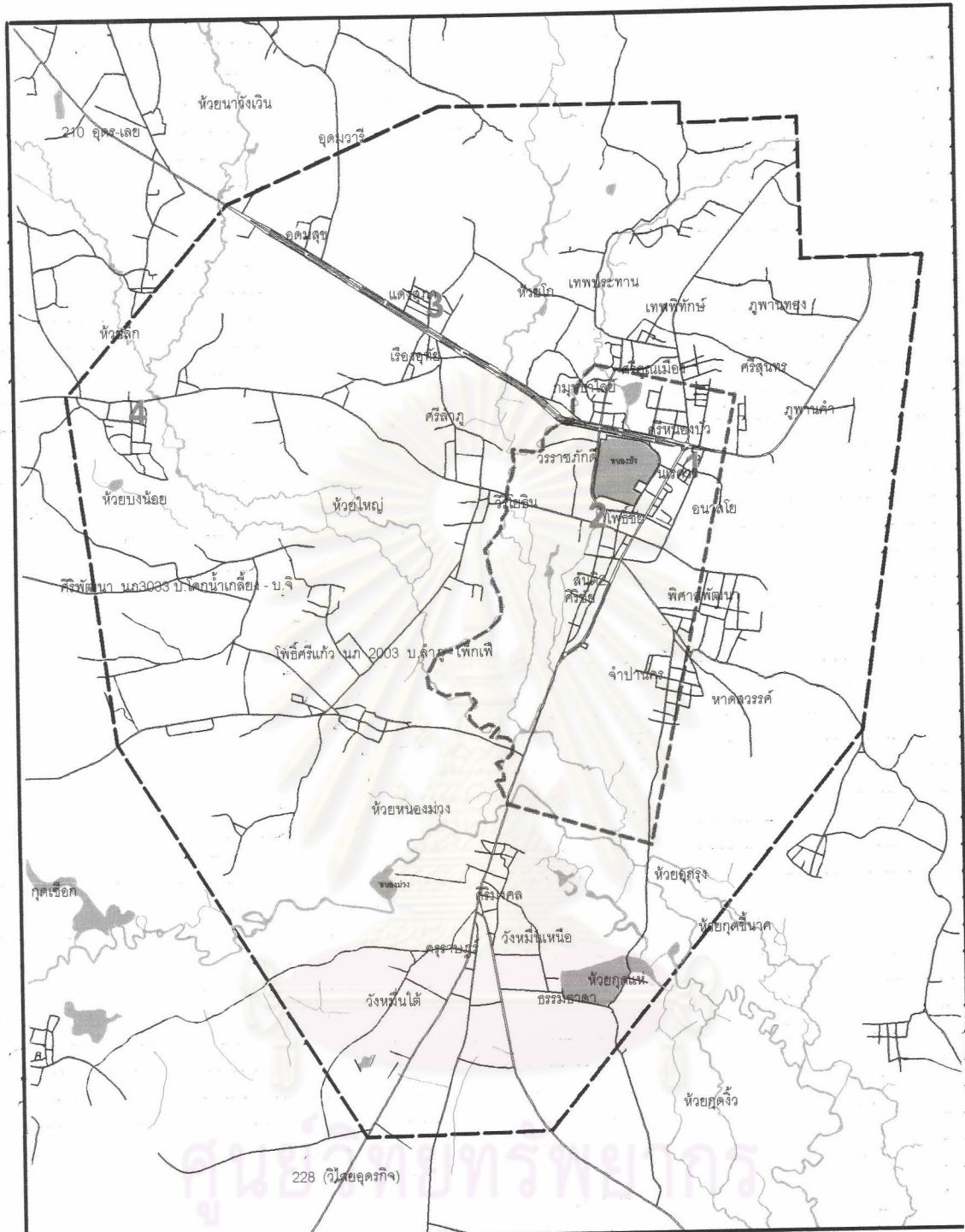
N

มาตราส่วน

Kilometers

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง ที่ตั้งของสถานบริการสาธารณสุขในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537

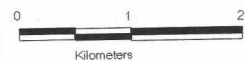
สัญลักษณ์	1. โรงพยาบาลหนองบัวลำภู	-----	เขตเทศบาล
	2. โรงพยาบาลวีระพลการแพทย์	-----	เขตสุขาภิบาล
	3. สถานีอนามัยตำบลลำภู	—————	ถนน
	4. สถานีอนามัยบ้านหัวยี่เล็ก	Y	หัวยี่

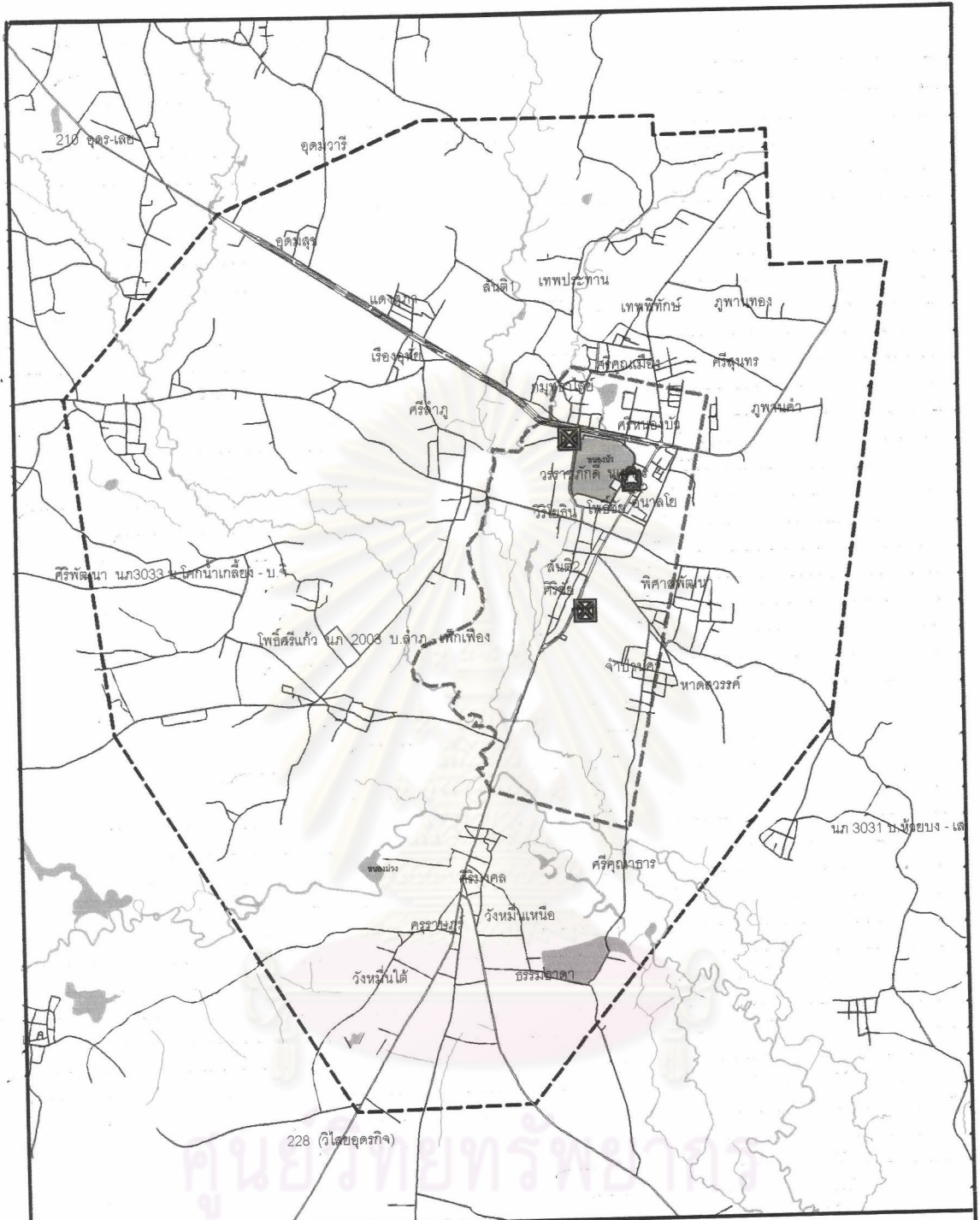
ที่มา : กองช่าง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

แผนที่ 3.4
N

มาตราส่วน

การเติบโตของเมืองหนองบัวลำภูภายหลังการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

แสดง ที่ตั้งตลาด และสวนสาธารณะ ภายในเขตเทศบาลเมืองหนองบัวลำภู ก่อนยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

สัญลักษณ์	ตลาดเทศบาล	เขตเทศบาล
	สวนสาธารณะ	เขตสุขาภิบาล
	ห้วย	ถนน

ที่มา : จากการสำรวจ

3.2.4 ด้านเศรษฐกิจ

3.2.4.1 รายรับ-รายจ่ายของเมือง

การเติบโตของเมืองส่วนหนึ่งสามารถศึกษาได้จากการเติบโตของสัดส่วนรายรับและรายจ่ายของเมืองต่อจำนวนประชากรเมืองนั้น ๆ สุขาภิบาลหนองบัวลำภู ระหว่างพ.ศ. 2531-2537 จากตาราง 3.25 รายจ่ายของสุขาภิบาลช่วง พ.ศ. 2531-2533 ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน ประเภทเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าวัสดุและค่าสาธารณูปโภค มากกว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนอันได้แก่ ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง แต่ พ.ศ. 2534-2537 มากกว่าร้อยละ 50 ของรายจ่ายจะเป็นเพื่อการลงทุนแต่ก็มีสัดส่วนที่ไม่ต่างจากค่าใช้จ่ายของหน่วยงานนัก

จากตารางที่ 3.26 มีการเติบโตของสัดส่วนรายรับต่อประชากรเพิ่มขึ้นทุกปีในอัตราที่เพิ่มขึ้นด้วย จนถึง พ.ศ. 2535 เมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2534 จึงมีอัตราการเติบโตลดลงคิดเป็นร้อยละ -2.99 พ.ศ. 2536 และ 2537 มีการเติบโตเพิ่มขึ้นอีก สัดส่วนของรายจ่ายต่อประชากรมีการเติบโตขึ้นทุกปี พ.ศ. 2533 และ 2534 มีการเติบโตในอัตราที่สูงคือร้อยละ 40.09 และ ร้อยละ 31.15 ตามลำดับ จนถึง พ.ศ. 2535เทียบกับ พ.ศ.2534 จึงมีอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ -0.35 พ.ศ. 2536 เติบโตเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2535 และ พ.ศ. 2537 เทียบกับ พ.ศ.2536 มีอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ -24.19 ส่วนสัดส่วนของรายได้ต่อประชากรก็มีการเติบโตขึ้นทุกปี ช่วง พ.ศ. 2532 เทียบกับ พ.ศ. 2531 เป็นช่วงที่มีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุดคือร้อยละ 45.96 แต่ พ.ศ. 2537 เทียบกับ พ.ศ.2536 มีอัตราการเจริญเติบโตลดลงร้อยละ -16.44 พิจารณาอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยของรายรับเปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ.2531-พ.ศ.2537 เท่ากับ ร้อยละ 24.63 รายจ่ายเท่ากับร้อยละ 17.28ต่อปี รายได้เท่ากับร้อยละ 24.62ต่อปี สัดส่วนรายรับต่อประชากรเท่ากับร้อยละ 17.24ต่อปี สัดส่วนรายจ่ายต่อประชากรเท่ากับร้อยละ 10.33ต่อปี สัดส่วนของรายได้ต่อประชากรเท่ากับร้อยละ 17.23ต่อปี

จากตาราง 3.27 เมื่อพิจารณาเงินอุดหนุนที่สุขาภิบาลได้รับจากรัฐ ได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี มีเพียงปี 2532 ที่ลดลงแต่ก็เพียงเล็กน้อย สัดส่วนของเงินอุดหนุนที่ได้รับเมื่อเทียบกับรายรับทั้งหมดทุกปีจะไม่เกิน ร้อยละ 20 แสดงว่ารายรับส่วนใหญ่ของสุขาภิบาลมาจากรายได้ทั้งที่จัดเก็บได้เองและปันส่วนจากรัฐ

จากการเปลี่ยนแปลงของรายรับ รายจ่ายและรายได้ของสุขาภิบาลหนองบัวลำภู แสดงถึงการเติบโตทางฐานะของเมืองหนองบัวลำภูทั้งจากการเติบโตทางเศรษฐกิจของเมืองเอง และการช่วยเหลือจากส่วนกลาง

ตารางที่ 3.25 รายรับ-รายจ่ายแยกประเภท ของสมาชิกสภาท้องถิ่นระหว่าง พ.ศ. 2531-2537

รายการ	จำนวน (หน่วย : พันบาท)						
	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537
รายรับ							
ก. รายได้							
1. หมวดภาษีอากร	1,175	1,463	3,281	2,495	3,384	4,343	4,859
2. หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต	635	113	1,916	121	100	207	288
3. รายได้จากทรัพย์สิน	87	765	121	676	624	608	632
4. หมวดสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์	-	-	618	-	-	-	-
5. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	22	20	55	29	18	59	142
รวมรายได้	1,922	2,361	2,711	3,321	4,127	5,216	5,921
6. หมวดเงินอุดหนุนจากรัฐบาล	-	-	570	714	860	865	1,198
ข. เงินได้อื่น ๆ							
1. เงินสะสม		235	584	911	-	-	691
2. เงินกู้		50	-	-	-	-	1,278
3. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	389	388	-	-	-	-	-
ค. งบประมาณเฉพาะการ	177	-	-	-	-	-	-
รวมรายรับ	2,489	3,034	3,865	4,946	4,987	6,081	9,088
รายจ่าย							
ก. รายจ่ายงบกลาง							
1. ค่าชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ย	40	239	239	239	239	199	199
2. รายจ่ายตามข้อผูกพัน	5	25	29	31	40	53	78
3. เงินสำรองจ่าย	60	57	60	-	30	8	60
4. ค่าเช่าที่ราชพัสดุ							
ข. รายจ่ายของหน่วยงาน							
1. เงินเดือน และค่าจ้างประจำ	-	181	271	313	296	416	423
3. ค่าจ้างชั่วคราว	178	114	124	141	184	278	448
4. ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ	1,019	687	793	998	1,169	1,299	1,242
6. ค่าสาธารณูปโภค	32	39	52	107	146	71	93
8. ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	105	202	554	1,228	1,640	2,161	3,043
10. เงินอุดหนุน	23	11	179	27	142	146	140
11. รายจ่ายอื่น	64	341	110	-	130	65	-
ค. รายจ่ายพิเศษ							
1. จ่ายจากเงินสะสม	-	235	584	911	-	-	691
2. จ่ายจากเงินกู้	-	-	-	-	-	-	1,278
3. จ่ายจากเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ	389	388	570	714	860	685	1,198
ง. รายจ่ายตามงบประมาณเฉพาะการ	130	19	-	-	-	-	-
รวมรายจ่าย	2,242	2,539	3,566	4,709	4,876	5,381	8,893

ที่มา : เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

ตารางที่ 3.26 รายรับ รายจ่าย รายได้ และอัตราการเจริญเติบโตของรายรับ รายจ่าย และรายได้ของสมาชิกบวลาของบวลา พ.ศ. 2531-2537

พ.ศ.	จำนวน						อัตราการเจริญเติบโต						
	รายรับ	รายจ่าย	รายได้	ประเภท	รายรับต่อประชากร	รายจ่ายต่อประชากร	รายได้ต่อประชากร	รายจ่ายต่อประชากร	รายได้ต่อประชากร	รายจ่ายต่อประชากร	รายได้ต่อประชากร	รายจ่ายต่อประชากร	รายได้ต่อประชากร
2531	2,488,731	2,242,305	1,622,362	14,320	174	157	113.29						
2532	3,034,287	2,538,979	2,361,244	14,279	212	178	165.36	13.23	45.54	22.27	13.56	45.96	
2533	3,864,520	3,565,684	2,711,020	14,314	270	249	189.40	40.44	14.81	27.05	40.09	14.53	
2534	4,945,843	4,708,509	3,320,913	14,412	343	327	230.43	32.05	22.50	27.11	31.15	21.66	
2535	4,986,614	4,876,477	4,126,614	14,978	333	326	275.51	3.57	24.26	-2.99	-0.35	19.57	
2536	6,080,728	5,560,705	5,216,028	15,102	403	368	345.39	14.03	26.40	20.94	13.09	25.36	
2537	9,087,967	5,726,138	5,920,611	16,769	542	341	353.07	2.98	13.51	34.60	-7.26	2.22	
								17.28	24.62	21.33	14.17	21.32	

ที่มา : กองคลัง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

ตารางที่ 3.27 รายรับ รายจ่าย รายได้ เงินอุดหนุน รายจ่ายเพื่อการลงทุน สัดส่วนของเงินอุดหนุนต่อรายรับ รายได้ต่อรายรับ และรายจ่ายเพื่อการลงทุนต่อรายจ่าย และอัตราการเจริญเติบโตของเงินอุดหนุน และรายจ่ายเพื่อการลงทุนของสมาชิกบวลาของบวลา พ.ศ. 2531-2537

พ.ศ.	จำนวน				สัดส่วน				อัตราการเจริญเติบโต				
	รายรับ	รายจ่าย	รายได้	เงินอุดหนุน	รายจ่ายเพื่อการลงทุน	เงินอุดหนุนต่อรายรับ	รายได้ต่อรายรับ	รายจ่ายเพื่อการลงทุนต่อรายจ่าย	เงินอุดหนุน	รายจ่ายเพื่อการลงทุน	อัตราการเจริญเติบโต	เงินอุดหนุน	รายจ่ายเพื่อการลงทุน
2531	2,488,731	2,242,305	1,622,362	388,920	485,790	15.63	65.19	21.66					
2532	3,034,287	2,538,979	2,361,244	388,400	825,000	12.80	77.82	32.49	0.13	69.83			
2533	3,864,520	3,565,684	2,711,020	570,000	1,707,600	14.75	70.15	47.89	46.76	106.98			
2534	4,945,843	4,708,509	3,320,913	713,950	2,852,583	14.44	67.15	60.58	25.25	67.05			
2535	4,986,614	4,876,477	4,126,614	860,000	2,500,200	17.25	82.75	51.27	20.46	-12.35			
2536	6,080,728	5,560,705	5,216,028	864,700	3,026,115	14.22	85.78	54.42	0.55	21.03			
2537	9,087,967	5,726,138	5,920,611	1,198,200	6,210,012	13.18	65.15	108.45	38.57	105.21			

ที่มา : กองคลัง เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู

3.2.4.2 อุตสาหกรรม

ตารางที่ 3.28 จำนวนและอัตราการเจริญเติบโตของสถานประกอบการ เงินทุน แรงงาน และกำลังเครื่องจักร
ภายในเขตสุขภาพหนองบัวลำภู ระหว่าง พ.ศ. 2531-2537

พ.ศ.	จำนวน				อัตราการเจริญเติบโต			
	โรงงาน	เงินทุน	แรงงาน	กำลังเครื่องจักร	โรงงาน	เงินทุน	แรงงาน	กำลังเครื่องจักร
2531	14	7,716,400	94	544.44	16.67	7.25	11.90	14.01
2532	14	7,716,400	94	544.44	0.00	0.00	0.00	0.00
2533	14	7,716,400	94	544.44	0.00	0.00	0.00	0.00
2534	15	7,801,400	97	601.3	7.14	1.10	3.19	10.44
2535	18	9,487,600	132	683.28	20.00	21.61	36.08	13.63
2536	19	16,737,600	148	975.78	5.56	76.42	12.12	42.81
2537	21	23,117,600	172	1063.94	10.53	38.12	16.22	9.03
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย					7.14	20.51	10.82	12.06

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดหนองบัวลำภู

สุขภาพหนองบัวลำภูเริ่มมีกิจการอุตสาหกรรมตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เป็นโรงสีข้าวที่มีการจ้างแรงงานเพียง 1 คน จำนวน 3 แห่ง หลังจากนั้นก็มีสถานประกอบการอุตสาหกรรมตั้งขึ้นภายในบริเวณเมืองเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนใหญ่เป็นโรงสีข้าว เนื่องจากอาชีพหลักของคนในพื้นที่คือทำการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกข้าว ทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว และเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ แรงงานประจำจำนวนน้อย หลังจากที่มีการตั้งสถานประกอบการอุตสาหกรรมขึ้นในสุขภาพ หนองบัวลำภูแล้วก็คงที่มาตลอดจน ถึง พ.ศ. 2522 จึงมีเพิ่มขึ้นมาอีก 1 แห่ง และไม่มีการเติบโตเพิ่มขึ้นจน พ.ศ. 2525, 2527, 2528, 2530 และ 2531 จึงเป็นปีที่มีการเติบโตเพิ่มขึ้น

จากตารางที่ 3.28 หลังจาก พ.ศ. 2531 แล้วในเขตสุขภาพหนองบัวลำภูไม่มีการเติบโตของการลงทุนอุตสาหกรรม จนถึง พ.ศ. 2534 จึงมีการเติบโตขึ้นแต่ไม่มากนัก พ.ศ. 2535 มีการเติบโตเพิ่มขึ้น โดยมีอัตราการเติบโตของสถานประกอบการ และแรงงานมากที่สุดตั้งแต่ พ.ศ. 2531 เป็นต้นมา และ พ.ศ. 2537 จึงมีการเติบโตเพิ่มขึ้นอีก และมีอัตราการเติบโตของเงินทุนและกำลังเครื่องจักรมากที่สุด ตั้งแต่เริ่มมีอุตสาหกรรมในพื้นที่ พิจารณาอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยของอุตสาหกรรมในเขตสุขภาพ หนองบัวลำภูพบว่า จำนวนสถานประกอบการมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 7.14 ต่อปี เงินลงทุนมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 20.51 ต่อปี จำนวนแรงงานมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 10.82 ต่อปี และกำลังเครื่องจักรมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 12.06 ต่อปี อุตสาหกรรมในเขตสุขภาพหนองบัวลำภูนอกจากโรงสีแล้วคือ อุตสาหกรรมทำหมอนไม้บรรจูปับ, ผลิตภัณฑ์, ทำประตูหน้าต่างเหล็ก, ซ่อมเครื่องยนต์, ทำอุปกรณ์รถยนต์, ทำอิฐมอญ, ทำน้ำแข็ง, แปรรูปไม้ และทำเครื่องเรือนจากไม้ การเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมในช่วงก่อนยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองนี้ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตขั้นพื้นฐานรวมถึง

การบริการด้วย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่อาศัยแรงงานและเงินลงทุนจำนวนไม่มาก เนื่องจากสภาพและความสำคัญของพื้นที่ยังมีไม่มากนักทำให้แรงดึงดูดการลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่จึงต่ำ

3.2.4.3 พาณิชยกรรม

ตารางที่ 3.29 กิจกรรมพาณิชยกรรมและอัตราการเติบโต แยกตามประเภทการจดทะเบียน ช่วงก่อนยกฐานะ พ.ศ. 2531-2537

พ.ศ.	จำนวน					อัตราการเจริญเติบโต				
	รวม	ทะเบียนพาณิชย์	นิติบุคคล			รวม	ทะเบียนพาณิชย์	นิติบุคคล		
			รวม	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด			รวม	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วนจำกัด
2531	182	157	25	10	17					
2532	194	167	27	11	18	6.59	6.37	8.00	10.00	5.88
2533	203	174	29	14	19	4.64	4.19	7.41	27.27	5.56
2534	219	186	33	15	21	7.88	6.90	13.79	7.14	10.53
2535	234	198	36	18	23	6.85	6.45	9.09	20.00	9.52
2536	246	205	41	23	30	5.13	3.54	13.89	27.78	30.43
2537	278	225	53	29	38	13.01	9.76	29.27	26.09	26.67
อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย						7.47	6.31	13.63	19.84	14.65

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดหนองบัวลำภู

จากตารางที่ 3.29 การเติบโตด้านพาณิชยกรรมในสาขาภิบาลหนองบัวลำภู ระหว่าง พ.ศ. 2531-2537 มีลักษณะของการเติบโตดังนี้คือ กิจกรรมพาณิชยกรรมของสาขาภิบาลหนองบัวลำภูมีการเติบโตขึ้นทุกปี พ.ศ. 2537 เป็นปีที่มีอัตราการเติบโตสูงที่สุดคือ ร้อยละ 13.01 เมื่อเปรียบเทียบการเติบโตแต่ละปีกิจกรรมที่จดทะเบียนประเภทนิติบุคคลมีอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่ากิจกรรมประเภทที่จดทะเบียนพาณิชย์ โดยกิจกรรมประเภทที่จดทะเบียนพาณิชย์มีอัตราการเติบโตระหว่างร้อยละ 3 ถึงร้อยละ 9 ในขณะที่กิจกรรมประเภทจดทะเบียนนิติบุคคลมีอัตราการเจริญเติบโตระหว่างร้อยละ 7 ถึงร้อยละ 29 อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยของกิจกรรมพาณิชย์ทั้งหมดเท่ากับร้อยละ 7.47ต่อปี กิจกรรมที่จดทะเบียนพาณิชย์มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 6.31ต่อปี กิจกรรมที่จดทะเบียนนิติบุคคลมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 13.63ต่อปี เป็นประเภทบริษัทจำกัดเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 19.84ต่อปี ห้างหุ้นส่วนจำกัด เติบโตเฉลี่ยร้อยละ 14.65ต่อปี เนื่องจากสาขาภิบาลหนองบัวลำภูเป็นชุมชนเมืองขนาดเล็กกิจการค้าขนาดย่อมสามารถให้บริการประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างพอเพียงจึงไม่เกิดการเติบโตของกิจการค้าขนาดย่อมมากนัก และความเป็นสาขาภิบาลซึ่งมีความเป็นเมืองมากกว่าพื้นที่โดยรอบนี้เองจึงทำให้เกิดการเติบโตของกิจการประเภทบริษัทและห้างหุ้นส่วนเพิ่มขึ้นเมื่อประเทศมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ

ประเภทของกิจการพาณิชย์กรรมก่อนที่จะยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ได้แก่ กิจการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม, จำหน่ายของชำ, จำหน่ายของใช้เบ็ดเตล็ด, จำหน่ายเสื้อผ้าสำเร็จรูป, จำหน่ายรถยนต์ รถจักรยานยนต์และอะไหล่, จำหน่ายเฟอร์นิเจอร์, จำหน่ายเครื่องประดับทอง เงิน นาก, จำหน่ายยา, จำหน่ายแว่นตา นาฬิกา, จำหน่ายอุปกรณ์การเรียน, จำหน่ายอุปกรณ์กีฬา, จำหน่ายอุปกรณ์การเกษตร, จำหน่ายอุปกรณ์ก่อสร้าง, จำหน่ายพืชผลทางการเกษตร, จำหน่ายเครื่องใช้ไฟฟ้า, จำหน่ายเครื่องสำอางค์, ตัดเย็บเสื้อผ้า, เสริมสวย, บริการขนส่งสินค้าและผู้โดยสาร, สถานีบริการน้ำมัน, จัดสรรที่ดิน, ซื้อขายบ้านและที่ดิน, ให้เช่าวีดีโอ ภาพยนตร์ และโรงแรมขนาด 10 ห้อง

3.2.4.4 การเงินการธนาคาร

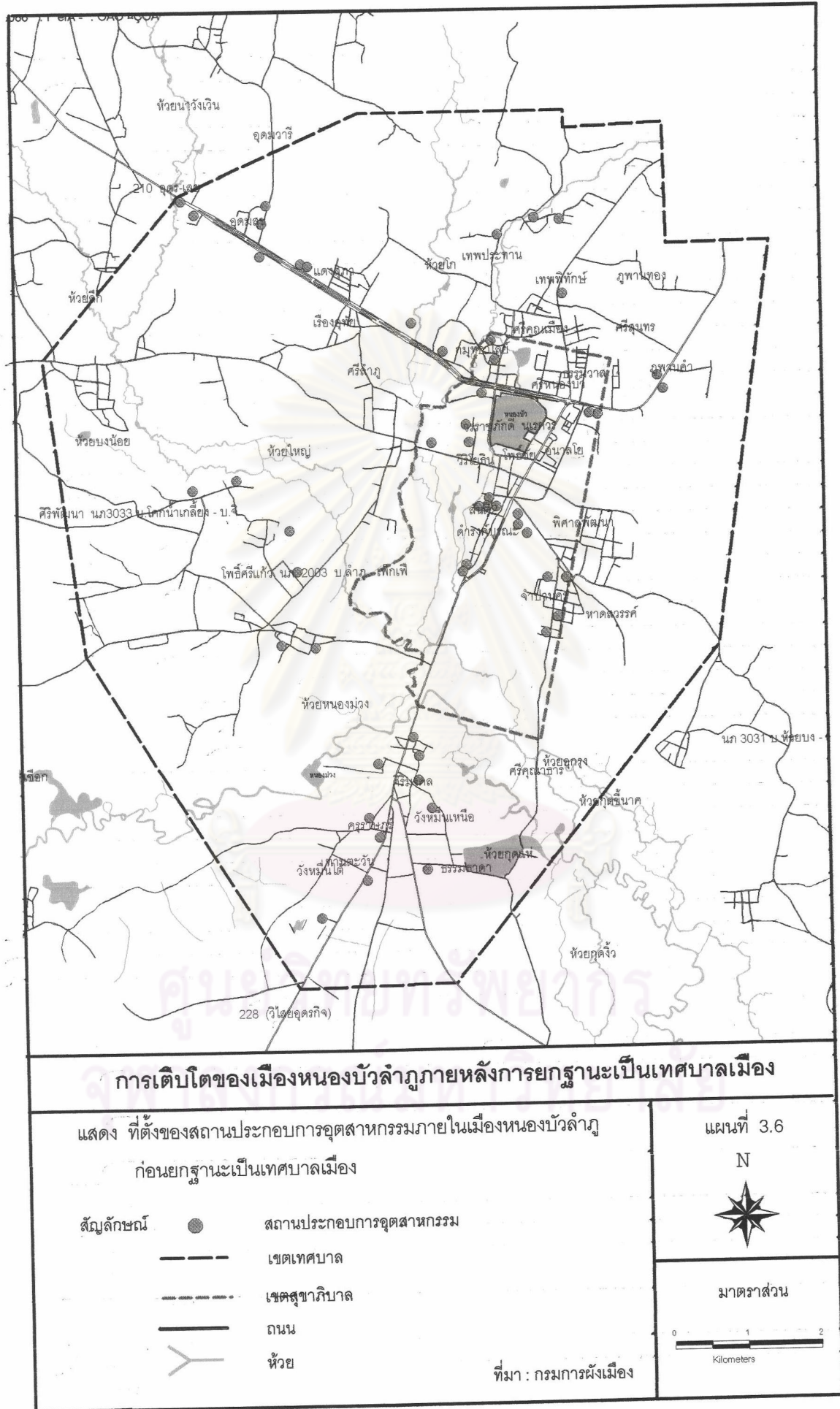
จากตารางที่ 3.30 ในเขตสุขภาพิบาลหนองบัวลำภูมีธนาคารทั้งหมด 5 แห่ง เป็นธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และธนาคารออมสิน อย่างละ 1 แห่ง ธนาคารพาณิชย์อีก 3 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)

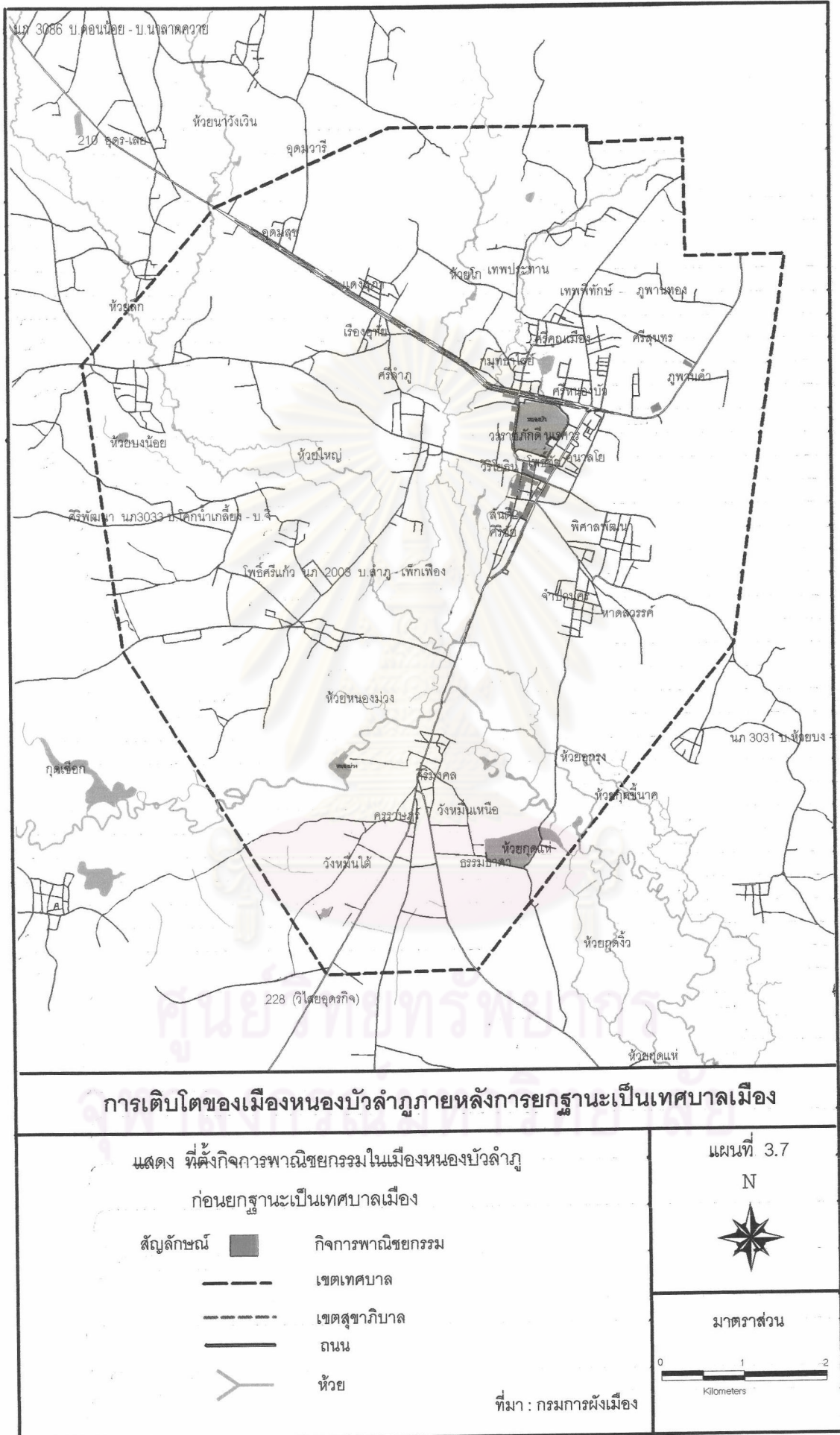
ตารางที่ 3.30 จำนวนธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2537

ธนาคาร	สาขา	อำเภอ	วันที่เปิดดำเนินการ
1. กรุงไทย	หนองบัวลำภู	เมือง	23 ก.ย. 2520
2. กรุงเทพ	หนองบัวลำภู	เมือง	28 ม.ค. 2523
3. ไทยพาณิชย์	หนองบัวลำภู	เมือง	7 ม.ค. 2530

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.4.5 ราคาที่ดิน

จากตารางที่ 3.31 ราคาที่ดินของเมืองหนองบัวลำภูก่อนที่จะยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองนั้นมีราคาอยู่ระหว่าง 75-2,750 บาทต่อตารางวา เนื่องจากพื้นที่ยังมีความเป็นชนบทอยู่มาก โดยที่ดินภายในเขตสุขาภิบาลจะมีราคาระหว่าง 500-2,750 บาทต่อตารางวา บริเวณที่มีราคาที่ดินสูงได้แก่บริเวณย่านการค้าใจกลางเมือง ติดถนนวิริโยธิน ถนนวิจารณ์รังสรรค์ ถนนวิไลอุดรกิจ และถนนดำรงคบุรีณะ ส่วนภายนอกเขตสุขาภิบาลมีราคา 75-500 บาทต่อตารางวา โดยส่วนที่มีราคาสูงคือบริเวณที่ติดถนนพระวอ-พระตา และถนนวิไลอุดรกิจ ซึ่งเป็นเส้นทางหลวงแผ่นดินที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าบริเวณอื่น ๆ

ตารางที่ 3.31 ราคาที่ดินภายในเขตเมืองหนองบัวลำภู ก่อนยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

บริเวณ	ราคา (บาท/ตารางวา)
ในเขตสุขาภิบาล	
- บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210	300 - 2,250
- บริเวณ ถนนวิจารณ์รังสรรค์ ถนนวิไลอุดรกิจ ถนนวิริโยธิน ถนนวราชภักดิ์ ถนนโพธิ์ชัย และถนนอนาลโย	750 - 2,750
นอกเขตสุขาภิบาล	
- บริเวณทางหลวงแผ่นดินหมายเลข	500
- อื่น ๆ	75 - 250

ที่มา : สำนักงานราคาประเมินที่ดิน

3.2.5 สังคม

3.2.5.1 ศาสนาและวัฒนธรรม

มีศาสนสถาน 27 แห่ง เป็นวัดในพุทธศาสนา 26 แห่ง และศาลเจ้า 1 แห่ง มีพระสงฆ์ 123 รูป และสามเณร 200 รูป ประชาชนในเมืองหนองบัวลำภูยังคงยึดถือปฏิบัติประเพณีที่มีการสืบทอดกันมายาวนาน เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ เป็นลักษณะการปฏิบัติแบบชุมชนชนบท

3.2.5.2 วิถีชีวิต

วิถีชีวิตของชาวเมืองหนองบัวลำภูยังคงความเป็นชนบทอยู่มาก เนื่องจากชาวเมืองมีการประกอบอาชีพพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมเป็นส่วนน้อย ส่วนใหญ่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม การเข้ามาใช้พื้นที่ในเมืองจะเป็นไปเพื่อการติดต่อราชการและซื้อสินค้าในช่วงเวลากลางวัน ส่วนเวลากลางคืนจะไม่มีกิจกรรมในพื้นที่เมือง ร้านค้าต่าง ๆ จะปิดกิจการในช่วงไม่เกิน 1 ทุ่ม ร้านอาหารที่เปิดกิจ

การในช่วงกลางคืนจึงไม่ค่อยมี เนื่องจากชาวเมืองไม่นิยมรับประทานอาหารนอกบ้าน จะประกอบอาหารรับประทานในครอบครัวหรือซื้อจากตลาดเย็น สถานบันเทิงตอนกลางคืนก็ไม่มีเช่นกัน

3.2.6 สรุปการเติบโตของเมืองก่อนยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง

เดิมเมืองหนองบัวลำภูมีฐานะเป็นสุขาภิบาลหนองบัวลำภู จากการศึกษาระหว่างพ.ศ. 2531-2537 มีการเติบโตเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี ทั้งด้านประชากร ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโตเปรียบเทียบกับในแต่ละปีส่วนใหญ่ไม่เกินร้อยละ 1 แต่ในปี 2537 มีอัตราการเติบโตสูงที่สุดคือร้อยละ 11.04 เนื่องจากเป็นปีที่ได้จัดตั้งจังหวัดหนองบัวลำภู ส่วนหนึ่งจึงเกิดการเติบโตของประชากรที่เป็นข้าราชการซึ่งต้องมาประจำในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภู

การตั้งถิ่นฐานในเมืองหนองบัวลำภูมีการขยายตัวของที่ตั้งถิ่นฐานไปตามแนวถนนสายหลักและสายรองภายในชุมชน โดยมีชุมชนศูนย์กลางอยู่ทางด้านทิศใต้ของหนองบัว และมีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนอยู่อาศัยกระจายกันออกไปซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้แหล่งน้ำ

การใช้ที่ดินในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภู มากกว่าร้อยละ 85 เป็นการใช้ที่ดินประเภทเกษตรกรรม รองลงมาคือ เพื่อการอยู่อาศัย ศาสนสถาน สถาบันการศึกษา พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม และสถาบันราชการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ พักผ่อนและนันทนาการ ตามลำดับ ซึ่งการใช้ที่ดินประเภทอื่นนอกเหนือจากเพื่อการเกษตร มีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 2.00

สิ่งก่อสร้างภายในเขตสุขาภิบาลส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัยในลักษณะของอาคารไม่อายุมากกว่า 10 ปี มีอาคารคอนกรีตไม่ถึงร้อยละ 20 ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุไม่เกิน 5 ปี รองลงมาคือ อาคารพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมตามลำดับ

บริการโครงสร้างพื้นฐานของสุขาภิบาลนั้น ไฟฟ้าสามารถให้บริการได้ครอบคลุมทั้งพื้นที่ แต่การประปา และระบบระบายน้ำ ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง และการกำจัดขยะใช้การกองทิ้งไว้ซึ่งยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาล และยังไม่มียุทธศาสตร์น้ำเสียรวมของเมือง ถนนภายในเขตสุขาภิบาลเป็นถนนคอนกรีตและลาดยาง ลักษณะโครงข่ายถนนในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภูจะมีถนนสายหลักและสายรองที่มีการคมนาคมหนาแน่นกว่าเส้นอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นถนนเส้นสั้น ๆ เข้าไปในชุมชนและไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ ปริมาณการจราจรไม่มากนักจึงไม่มีปัญหาการจราจรติดขัด

บริการสังคมในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภูเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการที่ให้บริการประชาชนในระดับอำเภอ 8 แห่ง มีสถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งของรัฐและเอกชน มีสถานบริการสาธารณสุขในระดับของโรงพยาบาลประจำอำเภอและสถานอนามัยรวมถึงคลินิกเอกชน มีตลาดสดสำหรับให้บริการประชาชนในเขตเมืองและประชาชนในอำเภอ 2 แห่ง ซึ่งหน่วยงานบริการสังคมทั้งหลายเหล่านี้ไม่ได้ให้บริการเฉพาะประชากรเมืองเท่านั้นแต่ยังให้บริการถึงประชากรอำเภอหนองบัวลำภูด้วย

ฐานะทางการคลังของสุขาภิบาล จากสัดส่วนของรายรับ รายจ่าย และรายได้ต่อจำนวนประชากรของสุขาภิบาลนั้นมีการเติบโตเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี มีเพียง พ.ศ. 2535 และ 2537 ที่มีการเติบโตลดลง รายรับส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากร และรายจ่ายส่วนใหญ่ของเมืองเป็นรายจ่ายเพื่อการลงทุนสำหรับบริการต่าง ๆ ของเมือง

ด้านอุตสาหกรรม มีช่วง พ.ศ.2531-2533 ที่ไม่มีการเติบโต นอกจากนั้นมีการเติบโตขึ้นทุกปี พ.ศ. 2535 มีการเติบโตของจำนวนสถานประกอบการและแรงงานสูงที่สุด แต่ปี 2536 เป็นปีที่มีการลงทุนของอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีการใช้เงินลงทุนและกำลังเครื่องจักรที่สูง แต่เป็นอุตสาหกรรมประเภทที่อาศัยแรงงานจำนวนไม่มาก อุตสาหกรรมที่เติบโตขึ้นในเมืองหนองบัวลำภูส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กซึ่งอาศัยเงินทุนและแรงงานจำนวนไม่เกิน 10 คน

ด้านพาณิชยกรรม จำนวนกิจการพาณิชย์ของเมืองหนองบัวลำภูมีการเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปีโดยมีอัตราที่ใกล้เคียงกันเมื่อเปรียบเทียบกับในแต่ละปี อยู่ระหว่างร้อยละ 4-7 มีเพียง พ.ศ. 2537 ที่มีอัตราการเติบโตสูงที่สุดคือ ร้อยละ 13.01 กิจการที่จดทะเบียนประเภทนิติบุคคลจะมีอัตราการเติบโตเปรียบเทียบกับแต่ละปีสูงกว่ากิจการประเภทที่จดทะเบียนพาณิชย์ เนื่องจากมีลักษณะของความเป็นชุมชนศูนย์กลางระดับอำเภอเพราะเป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการระดับอำเภอจึงมีการเติบโตของกิจการพาณิชยกรรมประเภทบริษัทและห้างหุ้นส่วนซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่เมืองที่เป็นศูนย์กลางการบริการ

ราคาที่ดินภายในเขตสุขาภิบาลหนองบัวลำภูมีราคาอยู่ระหว่าง 300-2,750 บาทต่อตารางวา บริเวณที่มีสูงจะเป็นศูนย์กลางเมืองซึ่งเป็นย่านการค้าและชุมชนเก่าแก่

วิถีชีวิตของชาวเมืองยังมีความเป็นชนบทอยู่มาก ชาวเมืองใช้ชีวิตเรียบง่าย ในเมืองจะไม่มีชีวิตตอนกลางคืนเนื่องจากไม่มีกิจกรรมในเวลากลางคืน ร้านค้าพาณิชย์ส่วนใหญ่เปิดกิจการถึงช่วงเย็น ส่วนร้านอาหารที่เปิดถึงเวลากลางคืนมีเพียงไม่กี่ร้าน

การเติบโตในด้านต่าง ๆ ของเมืองหนองบัวลำภูก่อนยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองนั้นมีการเติบโตเพิ่มขึ้นทุกปีแต่จะมีอัตราที่ไม่มากนัก เนื่องจากยังมีลักษณะของความเป็นสังคมชนบทอยู่ เป็นการเติบโตตามธรรมชาติซึ่งไม่ได้มีแรงผลักดันเพื่อให้เกิดการพัฒนาจากรัฐมากนัก ในส่วนของบริการต่าง ๆ รัฐได้จัดให้มีตามอำนาจหน้าที่แต่ก็ยังไม่สามารถให้บริการได้อย่างเต็มที่เนื่องจากศักยภาพของสุขาภิบาลยังไม่เพียงพอ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย